

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Analýza vybraného odvětví zpracovatelského průmyslu

Analysis of selected branch of manufacturing industry

Kamil Žemlička

Cheb 2012

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Analýza vybraného odvětví zpracovatelského průmyslu“

vypracoval samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příloženém seznamu literatury.

V Mariánských Lázních dne 28. 4. 2012

.....
podpis autora

Poděkování

Rád bych poděkoval vedoucí práce, paní Ing. Kateřině Pitrové, za její cenné připomínky a rady, které mi v průběhu psaní této bakalářské práce poskytovala. Dále bych chtěl poděkovat zaměstnancům ČSÚ, především paní Ing. Michaele Kholové, která mi poskytla nezveřejněné informace z jejich databáze. Současně bych rád poděkoval paní Ing. Lucii Gratisové z MPO, za její ochotu a čas, při rozboru metodik panoram zpracovatelského průmyslu.

Obsah

Úvod	7
Základní cíle práce.....	8
1. Charakteristika zpracovatelského průmyslu v české ekonomice	9
1.1 Struktura zpracovatelského průmyslu podle OKEČ a CZ–NACE	9
1.2 Vývoj zpracovatelského průmyslu v ČR (PZI a vstup do EU)	11
1.3 Hlavní odvětví zpracovatelského průmyslu	12
1.4 Struktura ZP podle počtu zaměstnaných osob v podnicích	13
1.5 Struktura výrobní základny ZP podle regionů	14
1.6 Zahraniční obchod.....	15
2. Charakteristika dřevozpracujícího průmyslu	16
2.1 Vývoj dřevozpracujícího průmyslu a jeho význam	16
2.2 Struktura odvětví	17
2.3 Pozice odvětví v rámci zpracovatelského průmyslu	19
2.4 Zahraniční obchod.....	19
2.5 Perspektivy odvětví	20
3. Statistická analýza, metody a postupy	20
3.1 Průměr	20
3.2 Individuální indexy jednoduché	21
3.3 Regresní analýza	21
4. Praktická část.....	24
4.1 Pozice odvětví v rámci české ekonomiky a zpracovatelského průmyslu	27
4.2 Struktura odvětví podle počtu zaměstnaných osob v organizacích	28
4.2.1 Počet zaměstnaných osob	28
4.2.2 Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	30
4.2.3 Produktivita práce z účetní přidané hodnoty	31
4.3 Regionální struktura odvětví	32
4.4 Hlavní ekonomické ukazatele.....	34
4.4.1 Cenový vývoj.....	35
4.4.2 Základní produkční charakteristiky	36
4.4.2.1 Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	36
4.4.2.1.1 Závislost oboru 20.3 na vývoji stavebního průmyslu.....	37
4.4.2.2 Účetní přidaná hodnota.....	39

4.4.2.3 Počet zaměstnaných osob	40
4.4.2.4 Celkové náklady	42
4.4.3 Produktivita práce a osobní náklady.....	44
4.4.3.1 Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě	45
4.4.4 Investice.....	46
4.5 Zahraniční obchod	47
4.5.1 Teritoriální struktura zahraničního obchodu	47
4.5.2 Saldo zahraničního obchodu.....	48
4.5.2.1 Závislost exportu do SRN ve vztahu k vývoji jejího HDP.....	48
4.5.3 Struktura výrobků zahraničního obchodu	49
4.6 Tuzemská spotřeba	51
Závěr	52
Seznam tabulek	54
Seznam grafů.....	55
Seznam použitých symbolů a zkratk	56
Seznam použité literatury	57
Seznam příloh.....	59
Příloha A: Rozdělení ZP podle OKEČ	
Příloha B: Rozdělení ZP podle CZ-NACE	
Příloha C: Vývoj úč. přidané hod. v b.c. ve vybraných odvětvích v letech 2005-2010	
Příloha D: Tabulka dat z ČSÚ podle klasifikace CZ-NACE (2005-2010*)	
Abstrakt	
Abstract	

Úvod

Téma analýza vybraného odvětví zpracovatelského průmyslu si autor pro námět své bakalářské práce vybral proto, že toto téma nabízí široké možnosti praktického zpracování. Rovněž zahrnuje velké pole působnosti, co se týče výběru analyzované oblasti. Praktické zpracování nabízí možnost zjistit, jak se které události projeví ve vývoji vybraného odvětví nebo dokonce v celém zpracovatelském průmyslu. Takové události mohou mít regionální nebo odvětvový význam. Můžeme se však setkat i s událostmi, které poznamenaly vývoj v celé České republice nebo dokonce v celé Evropské unii. Takovou událostí byla například hospodářská krize začínající v roce 2008.

Námětem této práce je dřevozpracující průmysl. Výběr tohoto odvětví byl ovlivněn především oblastmi, kde autor pobývá, tedy krajem Plzeňským a Karlovarským, kde se nachází Český a Slavkovský les. V těchto krajích je les takřka za každou vsí či městem, a tak vztah autora k dřevařskému průmyslu můžeme hodnotit jako bližší než například k jiným odvětvím.

V České republice patří dřevařský průmysl mezi odvětví s jednou z nejstarších tradic. Tato tradice se opírá o značné množství lesů po celé zemi, které tvoří pevnou surovinovou základnu. Použití dřeva nabízí všestranné možnosti uplatnění. V současné době se na dřevo pohlíží jako na moderní materiál s dobrými vlastnostmi, který má do budoucnosti možný potenciál. Je třeba zmínit jeho tepelné izolační vlastnosti a možnost využití při stavbě domů, ať už se jedná pouze o dřevěná okna a dveře, trámy a krovy na střechu, nebo dokonce o celou dřevostavbu. Navíc jde o domácí surovinu, kterou tak není třeba dovážet ve velkém množství.

Zpracování a využití dřeva je navíc v porovnání s jinými materiály (kov, plast, sklo, beton, cihly) podstatně ekologičtější, jelikož dřevo je bezezbytku recyklovatelné a při výrobě nevzniká prakticky žádný odpad. Veškeré zbytky, které vzniknou při výrobě, se použijí buď při výrobě aglomerovaných materiálů, nebo mohou posloužit jako dřevní biomasa k výrobě tepelné nebo elektrické energie.

Bakalářská práce je rozdělena do dvou hlavních částí. První část poskytuje převážně teoretický přehled o zpracovatelském a dřevařském průmyslu, a tvoří tak

informační základnu pro nadcházející praktickou část, která je již převážně zaměřena na vývoj ve dřevozpracujícím průmyslu.

Základní cíle práce

Hlavním cílem práce je charakterizovat dřevozpracující průmysl. Začít však přímo s popisem a charakteristikou tohoto odvětví zpracovatelského průmyslu by znamenalo podívat se na danou problematiku pouze v úzkém pohledu. Proto je nutné nejprve přiblížit prostředí zpracovatelského průmyslu (dále ZP) v české ekonomice. Zpracovatelský průmysl lze charakterizovat pomocí několika hledisek. Prvním z pohledů je hledisko struktury, která podléhá daným klasifikacím. Tento pohled nám však poskytne pouze formální přehled o rozdělení ZP. K podrobnější a praktičtější charakteristice a dokumentaci vývoje ZP nám poslouží ekonomické ukazatele. Z těch vzejdou hlavní odvětví zpracovatelského průmyslu a rovněž celý ZP budeme moci podrobněji rozčlenit. To nám umožní podívat se na ZP například pomocí rozdělení podniků dle počtu zaměstnanců. Dále je třeba zmínit úlohu zpracovatelského průmyslu v jednotlivých regionech ČR nebo také jeho postavení v zahraničním obchodě.

Z tohoto širokého pojetí zvolna přejdeme do užší charakteristiky, zaměřené zejména na dřevařský průmysl a jeho obory. Obsahem této části bude krátký úvod do historie odvětví a jeho významu z hlediska zpracování domácí suroviny. Vzhledem k lepší představě o tomto odvětví, bude nezbytně nutné také zmínit větší část portfolia výroby, díky kterému získáme přehled o tom, kde se vlastně s výrobky dřevozpracujícího průmyslu setkáváme. Pro doplnění informací se v závěru charakteristiky dřevařského průmyslu zmíníme o jeho pozici v ZP a v zahraničním obchodě. Celou úvodní teoretickou část zakončíme perspektivami odvětví a v krátkosti uvedeme statistické metody a postupy při analýze.

Díky tomuto nezbytnému úvodu budeme mít připravené pole pro hlavní cíl práce, tj. praktickou charakteristiku dřevozpracujícího průmyslu. Tato část bude zaměřena především na vývoj dřevařského průmyslu od roku 2000. K tomuto účelu poslouží několik různých hledisek, přičemž některé jsme si uvedli již v charakteristice ZP. Opět se tedy setkáme s rozdělením podle velikosti podniků, s regionální strukturou nebo zahraničním obchodem. Dále využijeme například základních ekonomických ukazatelů, jako je cenový vývoj, tržby, účetní přidaná hodnota, celkové náklady nebo produktivita práce. Celý vývoj bude doprovázen tabulkami, grafy a také nezbytným komentářem.

1. Charakteristika zpracovatelského průmyslu v české ekonomice

Hlavní složkou hospodářství české ekonomiky je průmysl. Jeho současné rozložení je výsledkem vývoje tradičních odvětví a surovinové zásoby na území ČR. Část průmyslu, nazvána zpracovatelský průmysl, zahrnuje široké spektrum činností, které jsou však přesně vymezeny. K stručné charakteristice, která nám více přiblíží celkovou náplň zpracovatelského průmyslu, využijeme následující definici. „*Průmyslovou (zpracovatelskou) činností se rozumí mechanická, fyzikální nebo chemická přeměna materiálů, substancí nebo komponentů na nové produkty. Transformované materiály, substance nebo komponenty jsou surovinami, které jsou produktem zemědělství, lesnictví, rybolovu, dolování nebo těžby, jakož i produkty jiných výrobních činností.*“ (ČSÚ, Klasifikace 2004)

Zpracovatelský průmysl má velký význam z hlediska tvorby hrubého domácího produktu v České republice. Jeho značný podíl je patrný nejen v porovnání tvorby HDP (26,2% rok 2002 a 27% rok 2007), ale rovněž i v celkových tržbách (výkonech) průmyslu (89,4% rok 2002 a 92,6% rok 2007). Z dlouhodobého pohledu jsme mohli pozorovat růst podílu zpracovatelského průmyslu na celkových tržbách. Bohužel důsledkem celosvětové hospodářské recese, která se začala projevovat i ve zpracovatelském průmyslu, se tento podíl snížil a to především v druhé polovině roku 2008 (87,8% rok 2009).

1.1 Struktura zpracovatelského průmyslu podle OKEČ a CZ–NACE

K podrobnější charakteristice je třeba využít propracovanější systém rozdělení, který nám určuje hlavní oddíly. „*V souladu s odvětvovou klasifikací ekonomických činností (OKEČ) se zpracovatelský průmysl dělí na sektory (dvoumístný písmenný segment), oddíly (dvoumístný číselný OKEČ) a pododdíly (třímístný OKEČ).*“ (Panorama zpracovatelského průmyslu 2000, s. 11)

Celkově můžeme zpracovatelský průmysl rozdělit na 14 sektorů, 23 odvětví a 103 oborů. Názvy jednotlivých oborů jsou uvedeny v Příloze A: Rozdělení ZP podle OKEČ. Pro zjednodušení grafů budou názvy jednotlivých odvětví uvedeny vždy pouze v kódovém označení, jelikož vepsání celých názvů do grafů a tabulek by vedlo ke značné nepřehlednosti.

Tradičně největší podíl na celkových tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb zpracovatelského průmyslu mají klíčové sektory zpracovatelského průmyslu, tj. výroba dopravních prostředků (DM), výroba kovů a kovodělných výrobků (DJ), potravinářský a tabákový průmysl (DA) a výroba elektrických a optických přístrojů (DL). Na tyto čtyři sektory připadá každoročně přes 60% z celkových tržeb zpracovatelského průmyslu. V roce 2006 k těmto čtyřem sektorům, kvůli výraznému poklesu potravinářského a tabákového sektoru, přibyl navíc sektor výroba strojů a zařízení (DK). Při podrobnějším zkoumání vývoje tržeb zjistíme, že trvalý růst tržeb vykázaly sektory výroba dopravních prostředků (DM) a výroba elektrických a optických přístrojů (DL), tedy odvětví náročná na výzkum a vývoj. Tento příznivý vývoj ovlivnil především vstup zahraničního kapitálu. Spolu s tímto růstem je spojený i dynamický rozvoj farmaceutického průmyslu (DG), který je založen na subdodávkách pro automobilový, elektronický a obalový průmysl. Naopak postupně klesá podíl sektoru potravinářský průmysl a tabákový (DA), textilní a oděvní průmysl (DB), kožedělný průmysl (DC) a průmysl skla, keramiky, porcelánu a stavebních hmot (DJ). Týká se to zejména sektorů, které jsou surovinově náročné a zpravidla vytvářejí nižší objem přidané hodnoty. Oděvní a textilní průmysl (DB) společně s kožedělným průmyslem (DC) čelí největšímu konkurenčnímu tlaku, především z asijských zemí, který způsobuje výrazný dlouhodobý útlum těchto odvětví. Nízké podíly na celkových tržbách zpracovatelského průmyslu vykazují také sektory dřevozpracující průmysl (DD) a sektor koksování a rafinérské zpracování ropy (DF). Přitom sektor DD se opírá o domácí surovinu – dřevo. Je však náročný na pracovní sílu, s nízkým podílem finálních výrobků.

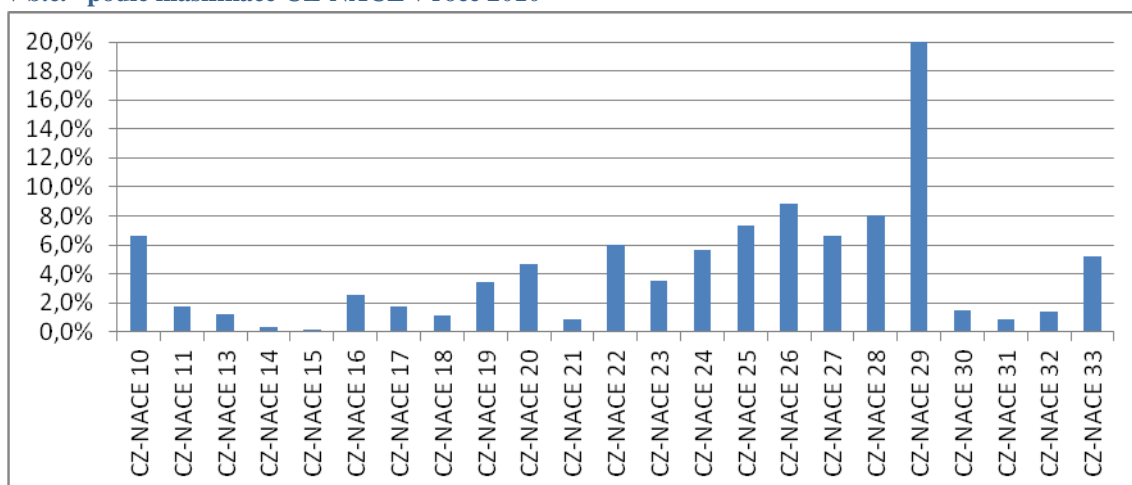
Po příznivém roce 2007 přišel v roce 2008 útlum, což bylo zvláště nepříjemné v odvětvích, která jsou náročná na vědu, výzkum a znalostní ekonomiku, a vytvářejí největší objem účetní přidané hodnoty. Vzhledem k ekonomické recesi se v roce 2009 poměrně významně snížily, oproti předchozímu roku, podíly dalších rozhodujících zpracovatelských odvětví. U žádného, kromě výroby motorových vozidel (podíl téměř 20%), nepřekročily tržby za prodej vlastních výrobků a služeb 10%.

Od roku 2008 se v souladu s novou klasifikací ekonomických činností CZ–NACE dělí zpracovatelský průmysl na 24 oddílů.

Od 1. ledna 2008 byla Českým statistickým úřadem zavedena nová klasifikace CZ-NACE, která nahradila dosavadní klasifikaci OKEČ. „Nová klasifikace CZ-NACE může lépe zohlednit technologický rozvoj a strukturální změny hospodářství za posledních patnáct let, a tedy být relevantnější s ohledem na hospodářskou realitu, jako i lépe srovnatelná s jinými mezinárodními klasifikacemi, protože je součástí systému statistických klasifikací, které vznikly pod záštitou Statické divize OSN.“ (Blahušiak, 2008)

Názvy jednotlivých odvětví jsou uvedeny na konci celé práce v příloze B: Rozdělení ZP podle CZ-NACE v roce 2009.

Graf 1 Podíly jednotlivých odvětví na celkových tržbách ZP za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. podle klasifikace CZ-NACE v roce 2010

Zdroj: MPO, 2012

1.2 Vývoj zpracovatelského průmyslu v ČR (PZI a vstup do EU)

Jako každé odvětví v ekonomice se i zpracovatelský průmysl postupně vyvíjel. Důležitou roli ve vývoji zde hrály přímé zahraniční investice. Od vzniku samostatného státu přilákala Česká republika mnoho zahraničních investorů. „V letech 1993 – 2002 přišly do České republiky zahraniční investice v celkovém objemu 1214 mld. Kč. Z toho necelá třetina pocházela ze sousední SRN (31,6%), zhruba šestina z Nizozemska (16,5%), následovalo Rakousko (10,2%), Francie (7,9%) a USA (necelých 7%). Zhruba tři pětiny z této částky směřovaly do sektoru služeb, zatímco zpracovatelský průmysl se podílel na investicích cca 37%.“ (Panorama zpracovatelského průmyslu 2002, s. 38)

„Přímé zahraniční investice (PZI) představují v české ekonomice jeden z rozhodujících stimulů pro hospodářský růst a posílení konkurenceschopnosti firem. V některých regionech PZI pomáhají řešit problém nezaměstnanosti, obecně pak

přispívají k restrukturalizaci, modernizaci a rozšiřování produkčních kapacit.“
(Panorama zpracovatelského průmyslu 2004, s. 42)

Důležitým mezníkem ve formování českého státu, a tedy i zpracovatelského průmyslu, byl vstup České republiky do Evropské unie. Před samotným vstupem bylo třeba splnit požadavky EU. *„Základní závazky technické harmonizace jsou dány Evropskou dohodou (ED), která v čl. 75 deklaruje, že ČR má dosáhnout plné shody s technickými předpisy ES, evropskou normalizací a postupy posuzování shody. Jejich splnění je zásadní podmínkou vstupu do EU v oblasti volného pohybu zboží, neboť fungující legislativa a infrastruktura je jedním z podstatných prvků jednotného vnitřního trhu.“* (Panorama zpracovatelského průmyslu 2000, s. 13)

Veškeré přípravy vyvrcholily v roce 2004 úspěšným vstupem do EU. Převzetí společné obchodní politiky unie výrazně pomohlo nalézt větší uplatnění našich výrobků i na trzích třetích zemí, což velice příznivě ovlivnilo i růst ZP.

1.3 Hlavní odvětví zpracovatelského průmyslu

V průběhu let se ve zpracovatelském průmyslu nejrychleji rozvíjela odvětví, která vytvářejí vysokou přidanou hodnotu, tj. výroba dopravních prostředků, výroba strojů a zařízení, výroba elektrických a optických přístrojů, a ta, která jsou jejich rozhodujícími subdodavateli (zejména gumárenský a plastikářský průmysl). Naopak mezi útlumová odvětví patří ta, která jsou náročná na méně kvalifikovanou pracovní sílu (textilní, oděvní a kožedělný průmysl). Tímto vývojem se zpracovatelský průmysl svou odvětvovou strukturou postupně blíží struktuře běžné ve vyspělých západoevropských státech. Názorný vývoj je k dispozici v Příloze C, kde je vidět klesající sklon křivky u odvětví s nižší hodnotou přidané hodnoty.

Význam zpracovatelského průmyslu dokládá i fakt, že spolu se sofistikovanými službami je zpracovatelský průmysl hlavním nositelem vědecko-technického pokroku. (Panorama zpracovatelského průmyslu 2001, s. 15)

K další charakteristice zpracovatelského průmyslu využijeme některé podkapitoly z dokumentu Panorama zpracovatelského průmyslu, který zveřejňuje Ministerstvo průmyslu a obchodu.

1.4 Struktura ZP podle počtu zaměstnaných osob v podnicích

Jednou z významných velikostních skupin jsou podniky s více než 1000 zaměstnanci. Dlouhodobě zastávají největší podíl na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb (kolem 32%), a rovněž i na přidané hodnotě z výroby. V této kategorii byla vytvořena i největší přidaná hodnota na zaměstnance, která činila 520tis.Kč. V porovnání s mikropodniky je to zhruba dvojnásobek. (Panorama ZP 2006)

Druhou skupinu tvoří podniky s rozsahem 250-999 zaměstnanců, jejíž podíl na tržbách se pohybuje okolo 29%. Dohromady tedy tyto dvě skupiny realizují přes 61% veškerých tržeb zpracovatelského průmyslu. Na důležitosti této druhé skupiny přidává i fakt, že představuje jednu čtvrtinu celkové zaměstnanosti zpracovatelského průmyslu. (Panorama ZP 2006)

V dlouhodobém vývoji, můžeme pozorovat měnící se velikost jednotlivých skupin. Podíl zaměstnaných osob v podnicích s 250 a více zaměstnanci klesá vlivem nárůstu počtu zaměstnanců v malých a středních podnicích. Tento trend všeobecně přispívá k udržení zaměstnanosti v ČR.

„I přes nárůst počtu malých a středních podniků a zvyšování počtu jejich zaměstnanců je ve srovnání s Evropskou unií jejich význam ve zpracovatelském průmyslu menší. Postavení malých a středních podniků ve zpracovatelském průmyslu je méně významné než v jiných sektorech jako např. službách a obchodu. V řadě případů však úspěšně plní úlohu subdodavatelů pro velké společnosti a finální výrobu. Jejich silnou stránkou je vysoká výrobní flexibilita a inovační iniciativa. Problémem stále zůstává jejich malá finanční síla a horší přístup k úvěrovým zdrojům. Malé a střední podniky mají i menší znalosti o situaci na domácím a zejména na zahraničním trhu, legislativě EU a omezují je i jazykové bariéry při jednání se zahraničními partnery.“
(Panorama ZP 2001, s. 18)

Po vstupu ČR do EU nastala sice příznivější situace v podnikatelské prostředí, ale u malých a středních podniků jsou stále velké rezervy. Mají obtížný přístup k financím a chybí jim kvalifikovaný management.

1.5 Struktura výrobní základny ZP podle regionů

Česká republika je rozdělena na 14 územně správních celků. Nejvyšší koncentraci zpracovatelského průmyslu nalezneme ve Středočeském kraji, neboť je zde soustředěn vyspělý automobilový a petrochemický průmysl. Ve všech třech produkčních charakteristikách (tržby, přidaná hodnota, pracovníci) dosahuje Středočeský kraj nejvyšších hodnot (podíl na tržbách ZP v roce 2008 byl cca. 20%). Na druhém místě se dlouhodobě udržuje Moravskoslezský kraj, jehož podíl ve všech ukazatelích se pohybuje kolem 13%. Trojici hlavních oblastí doplňuje Ústecký kraj, pro který je typická převaha chemického průmyslu a rafinérského zpracování ropy. Čtvrté místo obsadil Jihomoravský kraj a páté místo zaujímá hlavní město Praha. Pokud bychom na tuto charakteristiku nahlédli z opačného konce, zjistili bychom, že výrazně nejnižších hodnot dosahuje Karlovarský kraj (podíl na tržbách dlouhodobě kolem 2%). Ostatní oblasti se od něho vzdalují a postupně rostou až k pěti procentnímu podílu na tržbách. Jedná se o Olomoucký kraj, Jihočeský kraj, kraj Vysočina, Liberecký kraj a Královéhradecký kraj (5,4%).

Z celkového počtu zaměstnaných osob v podnicích zpracovatelského průmyslu je nejvíce zaměstnáno v Ostravském kraji a ve Středočeském kraji. Hranice 100 000 zaměstnaných osob je překročena také v Brněnském kraji a v hlavním městě Praze. Naproti tomu nejméně zaměstnaných osob je v Karlovarském kraji, který se na zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu podílí pouze 2,8%.

Nejvyšší produktivita práce je dosahována ve Středočeském kraji. Naopak nejnižší úroveň (přibližně poloviční oproti Středočeskému kraji) je v Karlovarském, Královéhradeckém, Jihlavském, Brněnském a Olomouckém kraji. Dosahovaná produktivita práce v jednotlivých krajích souvisí se strukturou průmyslové produkce. Výrazně nadprůměrná je proto ve Středočeském a Ústeckém kraji.

Regionální struktura zpracovatelského průmyslu se v posledních letech příliš nemění. Ke změnám dochází pouze tehdy, je-li v některém kraji realizovaná významná investice.

1.6 Zahraniční obchod

Zahraniční obchod je již po léta hlavní hnací silou hospodářského rozvoje ČR, ve kterém hraje zpracovatelský průmysl významnou roli na straně vývozu. Podíl výrobků zpracovatelského průmyslu dle SKP 15-36 (Standardní klasifikace produkce) se pohyboval v roce 2007 kolem 92% na vývozu a přibližně 90% na dovozu.

Růst zahraničního obchodu v ČR vykazuje vysoké tempo růstu, přičemž vývoz roste vyšším tempem než dovoz. Kladné saldo zahraničního obchodu za zpracovatelský průmysl bylo poprvé zaznamenáno v roce 2002 (5 mld. Kč) a od té doby neustále výrazně rostlo. Zatímco v roce 2004 to bylo 56,7 mld. Kč, tak v roce 2007 už 190,1 mld. Kč a o rok později, tedy v roce 2008, dokonce 236,5 mld. Kč. Přispěním k tomuto růstu byl jistě i vstup České republiky do EU v roce 2004. Dosažené výsledky dokládají solidní výkonnost a konkurenceschopnost českého zpracovatelského průmyslu v mezinárodních sférách a zásadním způsobem přispívají k tvorbě HDP.

Výsledek obchodního salda v roce 2008 byl už však z části ovlivněn poklesem hospodářské aktivity, kdy se postupně začaly projevovat dopady globální finanční a hospodářské krize. Vzhledem k našim úzkým vazbám na ekonomiky v západní Evropě pak v roce 2009 kleslo saldo na 224,1 mld. Kč. Následující rok, ale opět vzrostlo a dostalo se přibližně na hodnotu z roku 2008.

Mezi hlavní odvětví, která se podílí na exportu, patří sektor DL (Výroba el. a optických přístrojů a zařízení), DM (Výroba dopravních prostředků), DJ (Výroba základních kovů, hutních a kovodělných výrobků) a DK (Výroba a opravy strojů a zařízení). Výrobky klasifikace SKP těchto čtyř sektorů se na celkovém exportu zpracovatelského průmyslu ČR podílí přibližně 70%. Ve výrobkové struktuře dovozu můžeme mezi prvními místy najít opět výrobky (SKP) převážně ze sektorů DL, DJ, DM a DK nebo také DG (Výroba chemických látek, přípravků, léčiv a chemických vláken), který současně vykazuje i největší záporné saldo. Je to způsobeno především tím, že se do jeho bilance započítává dovoz chemických surovin pro všechny další sektory zpracovatelského průmyslu. Naopak nejvyšší kladné saldo vykazují (postupně od nejvyššího) výrobky SKP sektorů DM, DK, DL nebo také DN (Zpracovatelský průmysl jinde neuvedený).

Následující údaje vycházejí z dokumentu Panorama českého průmyslu za rok 2009. Z dlouhodobého hlediska zde však nedochází k výrazným změnám, proto tyto údaje dobře charakterizují rozložení zahraničního obchodu ČR.

Největším obchodním partnerem pro českou ekonomiku je ekonomika sousední SRN. S podílem kolem 31% si dlouhodobě udržuje výsadní místo hlavního odběratele výrobků z ČR. Na druhém místě stojí Slovensko (8%). Mezi další významné obchodní partnery patří Polsko (6%), Francie (6%) nebo Velká Británie (5%). Rovněž v pořadí dovozců je SRN na prvním místě. Poměr dovozu do ČR je přibližně 28%. Výraznou měrou se na dovozu podílí také Čína (11%), Slovensko (6%), Polsko (7%), Itálie (5%) nebo Rakousko (4%) a Japonsko (4%).

Kladné saldo má Česká republika například se SRN (126 mld. Kč) nebo se Slovenskem (68,8 mld. Kč). Naopak nejvyšší záporné saldo vykazují s mimoevropskými státy, jako je Čína, Japonsko, Tchaj-wan nebo USA.

2. Charakteristika dřevozpracujícího průmyslu

2.1 Vývoj dřevozpracujícího průmyslu a jeho význam

Průmysl dřevařský a korkařský kromě výroby nábytku; výroba košů a proutěného zboží, dále jen „dřevozpracující průmysl“, patří v České republice k odvětvím s nejstarší tradicí. Dávny rozvoj tohoto odvětví, postupně se utvářející z řemesel, historicky souvisel s řadou podniků. Nejvýznamnějším z nich bylo odborné pěstování našich lesů, které tvoří základ pro kvalitní dřevní hmotu. Lesní porosty se rozprostírají na zhruba 2,6 mil. ha lesní plochy, což představuje přes 32% plochy celé republiky. Dřevozpracující průmysl od počátku 90. let prošel velkými změnami; od změny vlastnických práv, managementu, přes rozsáhlé restrukturalizace, až po vstup zahraničního kapitálu, přičemž určité změny pokračují dodnes.

Objemem výroby se řadí spíše ke středně velkým a významově zanedbatelným. Jde o odvětví, založené na zpracování základní obnovitelné suroviny – dřeva. Této suroviny má ČR dostatek a to v nezbytné kvalitě a sortimentu (údaj z roku 2003). Výhledově se uvažuje s růstem tržeb minimálně do roku 2030. Roční přírůstek dřeva činí v ČR cca 18 mil. m³ živé dřevní hmoty a přírůstek dřeva převyšuje těžbu již od 70. let. V lesích České republiky se ročně vytěží 14 až 17 mil. m³ dřeva, z toho přes 85% jehličnatého. Více než 90% vytěženého surového dřeva se dále průmyslově zpracovává. Kulatina je

surovina pro dřevozpracující průmysl, zatímco vláknina se využívá především v papírenském průmyslu. Vzhledem k dostatečným dodávkám surového dřeva do tohoto průmyslu a celkově se zlepšujícím stavu odvětví s výhledem dalšího růstu poptávky po jeho výrobcích lze toto odvětví hodnotit i v dlouhodobém časovém horizontu jako perspektivní.

Význam dřeva a dřevařských výrobků je hlavně v tom, že se uplatňují prakticky ve všech oblastech hospodářského života, v mnoha odvětvích průmyslu, zvláště však při výrobě nábytku, ve stavebnictví a v domácnostech. Další uplatnění mají například v zemědělství, automobilovém průmyslu, na železnici, ale také ve výrobě hudebních nástrojů, hraček apod. V současné době je dřevo bráno jako materiál s novou budoucností.

2.2 Struktura odvětví

Dřevozpracující průmysl zahrnuje produkci dřevařské prvovýroby, průmysl dřevařský a korkařský, mimo výroby nábytku, výrobu košů a dalšího proutěného zboží. V souladu s odvětvovou klasifikací ekonomických činností (OKEČ), které odpovídají mezinárodní klasifikaci NACE Rev. 1., se dělí na pět oborů:

- 20.1 Výroba pilařská a impregnace dřeva,
- 20.2 Výroba dých, překližkových a aglomerovaných dřevařských výrobků,
- 20.3 Výroba stavebně truhlářská a tesařská, tj. výroba oken, dveří, zárubní atd., výroba dřevěných staveb, jejich prvků, lepených a ohýbaných konstrukcí,
- 20.4 Výroba dřevěných obalů včetně palet,
- 20.5 Výroba jiného zboží ze dřeva; výroba zboží z korku; výroba košíkářská.

20.1 Výroba pilařská a impregnace dřeva je druhým nejvýznamnějším oborem tohoto průmyslu za výrobou stavebně truhlářskou a tesařskou. Pilařská výroba spotřebovává největší objem kulatiny. Produkuje řezivo opracované i neopracované různých rozměrů, pražce, přířezy, hranoly a další výrobky. Odřezky, hobliny, štěpky, piliny aj. jsou cennou surovinou pro obor aglomerované výroby a v určitém rozsahu se používají jako palivo pro výrobu elektrické energie a tepla v elektrárnách tj. využití biomasy. Pilařské výrobky jsou meziproduktem dalšího zpracování nebo konečným produktem zejména ve stavebnictví, hornictví a dopravním stavitelství.

V České republice je několik velkokapacitních pilařských provozů, Nejpočetnější část však tvoří středně velké subjekty (kapacita 20 – 80 tisíc m³ pořezu ročně). O výrobu se starají i zcela malé podnikatelské subjekty s několika zaměstnanci. Pokud bychom chtěli hodnotit celkový stav pil, museli bychom konstatovat, že i přes probíhající proces modernizace, v rámci finančních možností majitelů pil, je celkový stav pil zastaralý. Výjimkou jsou pouze velké a nově zřizované podniky. K modernizaci výroby mají pomoci programy podpor malého a středního podnikání a finance z prostředků strukturálních fondů EU.

Podíl impregnace dřeva je na celkovém oboru 20.1 prakticky zanedbatelný. Ovšem jak si ukážeme v praktické části, měl by se do budoucna tento podíl zvyšovat, jelikož představuje další zpracování dřeva v oboru a zvyšuje tak přidanou hodnotu.

20.2 Výroba dých, překližkových a aglomerovaných dřevěných výrobků zaujímá třetí místo mezi obory dřevozpracujícího průmyslu. Mezi typické výrobky tohoto oboru patří především výroba aglomerovaných výrobků, což je společný název především pro dřevotřískové a dřevovláknité desky, které lze dále rozlišit podle technických parametrů. Užití mají především při výrobě nábytku, ve stavebnictví nebo v truhlářství. Rovněž je třeba zmínit výrobu cementotřískových desek. Do této výroby můžeme zahrnout také výrobu dých a překližek. Z hlediska nezbytného strojního a doplňkového vybavení a náročnosti výroby jde o nejvíce sofistikovanou část dřevozpracujícího průmyslu.

20.3 Výroba stavebně truhlářská a tesařská jako je výroba oken, dveří, zárubní atd., dřevěných staveb, jejich prvků, lepených a ohýbaných konstrukcí, má v rámci dřevozpracujícího průmyslu České republiky velmi důležitou pozici. Tento obor charakterizuje výroba oken (celodřevěných, kombinovaných s plastem nebo kovem), dveří (masivních dřevěných nebo plášťovaných, vnitřních nebo vchodových), zárubní, obložení, podlahovin, schody, zábradlí, obruby, trámy apod. Tesařská výroba představuje výrobu vnějších a vnitřních panelů, prvků rámových a střešních konstrukcí, rodinných domků, chat, kompletních střešních konstrukcí, krokve, šindele, montovaných staveb, montážních prvků atd. Důležité je také připomenout výrobu dřevostaveb (zejména dřevěné montované domy a domky), které je nutno produkčně posílit s ohledem na nutnost zvýšit podíl dřeva v ekonomice ČR. Výroba stavebně truhlářská a tesařská je nejdynamičtější rostoucím oborem českého dřevozpracujícího

průmyslu. Vedle velkosériové výroby jsou zde stovky firem a řemeslníků s kusovou výrobou na zakázku.

20.4 Výroba dřevěných obalů včetně palet zahrnuje výrobu dřevěných beden, přepravních skříní, palet, sudů, kádí, kabelových bubnů, klecí apod. Většina těchto výrobků není řemeslně zvláště složitá a výroba není náročná na strojní vybavení, takže je vyrábějí i subjekty s malým počtem zaměstnanců (pod 10 osob). Dřevěné obaly jsou ceněny pro svoji pevnost, jsou opakovaně použitelné, recyklovatelné a dobře se likvidují.

20.5 Výroba jiného zboží ze dřeva, výroba korkařská a košíkářská spotřebovává pilařské polotovary a další suroviny. Jejimi produkty jsou obrazové dřevěné žebříky, násady, stolní a kuchyňské náčiní, košťata, kartáče, věšáky, lišty, obruby, dřevěné sošky, zápalky, galanterie, výrobky z přírodního a aglomerovaného korku, výrobky z travin a proutí, např. rohože a košíky. Většinou se jedná o malé a střední podniky, jejichž výroba však není zcela zanedbatelná. V roce 2004 se podílela na celkových tržbách dřevařského průmyslu 7%.

V roce 2008 došlo v souladu nove zavedenou klasifikací CZ–NACE k novému rozčlenění. Dřevozpracující průmysl CZ–NACE 16 zahrnuje následující obory:

16.1 Výroba pilařská a impregnace dřeva,

16.2 Výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků.

2.3 Pozice odvětví v rámci zpracovatelského průmyslu

Dřevařský průmysl patří objemem tržeb mezi malá odvětví českého zpracovatelského průmyslu a nemůže se měřit s takovými obory, jako jsou strojírenství, automobilový či elektrotechnický průmysl. Dřevozpracující průmysl je rozmístěn prakticky po celém území ČR. Jeho podíl na výkonech a tržbách ZP se dlouhodobě pohyboval kolem 3%, bohužel v roce 2008 zaznamenal výrazný pokles.

2.4 Zahraniční obchod

Český dřevařský průmysl vyváží nejvíce produktů do členských zemí EU, a to především do sousední SRN a Rakouska. Vzhledem k tomu, že zpracovává domácí surovinu, které je dost, není závislý na jejím dovozu. V zahraničním obchodě zastává významnou pozici, jelikož dosahuje trvale kladného obchodního salda. Výjimkou ve

vývoji byl pouze rok 2009, kde se projevil dopad celosvětové krize a tak obchodní saldo pokleslo.

2.5 Perspektivy odvětví

Toto odvětví má dobré předpoklady pro další rozvoj (domácí surovina) a růst objemu a kvality výroby. Nadále však zaostává ve využití dřeva za vyspělými zeměmi EU, USA i Kanadou. Zvýšit by se mělo hlavně využití dřeva ve stavebnictví. Zatímco v USA dřevostavby zcela dominují a v ostatních vyspělých západoevropských zemích představují v bytové výstavbě desítky procent, u nás je to pouze 1% nebo 2%. Významné je i využití dřevní biomasy, odpadu při zpracování dřeva, jako obnovitelného zdroje na výrobu energie. Její hlavní využití by však mělo zahrnovat nejprve výrobky a teprve potom jej využít na výrobu elektrické či tepelné energie.

3. Statistická analýza, metody a postupy

K analýze statistického souboru můžeme využít několik metod, které nám pomohou lépe se orientovat v získaných datech. Teprve vhodným výběrem charakteristik získáme z dat cenné informace.

„Snažíme se tedy shrnout informace obsažené ve zjištěných údajích a vyjádřit je v koncentrované formě pomocí určitých charakteristik, kterých by nebylo příliš mnoho, ale které by s dostatečnou přesností charakterizovaly základní rysy zkoumaného souboru.“ (Hindls, 2004)

3.1 Průměr

„Za základní vlastnost rozdělení lze považovat jeho úroveň (polohu). Měří se pomocí různých druhů středních hodnot, což jsou jednoduché číselné charakteristiky, pomocí kterých můžeme nahradit a zobecnit hodnoty souboru.“ (Hindls, 2004, s. 29)

Zcela převažujícím druhem průměru, který má uplatnění při řešení téměř všech úloh statistiky, je průměr aritmetický.

Prostý aritmetický průměr

$$\bar{x} = \frac{x_1 + x_2 + x_3 + \dots + x_n}{n} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i \quad (1)$$

Kde:

x_i ; $i = 1, \dots, n$ zjištěné hodnoty (neuspořádané); označení dle variant měřeného znaku
 n celkový počet pozorování

Vážený aritmetický průměr

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^k x_i n_i}{\sum_{i=1}^k n_i} \quad (2)$$

Kde:

x_i ; $i = 1, \dots, k$ jednotlivé varianty znaku; označení dle variant měřeného znaku
 n_i ; $i = 1, \dots, k$ četnosti (váhy) variant znaku; označení dle měřeného znaku

3.2 Individuální indexy jednoduché

Jednoduché individuální indexy používáme k charakteristice delších časových řad. Porovnávat můžeme například vývoj množství (q) nebo úrovně v podobě například ceny (p). Jednotlivé indexy mohou být počítané vždy ke stejnému základnímu období, které si na začátku stanovíme (indexy bazické), nebo k bezprostředně předcházejícímu období (indexy řetězové).

Index bazický

$$\frac{q_1}{q_0}, \frac{q_2}{q_0}, \frac{q_3}{q_0}, \frac{q_4}{q_0}, \dots, \frac{q_n}{q_0}, \quad (3)$$

Index řetězový

$$\frac{q_1}{q_0}, \frac{q_2}{q_1}, \frac{q_3}{q_2}, \frac{q_4}{q_3}, \dots, \frac{q_n}{q_{n-1}}, \quad (4)$$

Kde:

x_i ; $i = 1, \dots, n$ hodnota v daném období
 i označuje dané období
 n poslední období

3.3 Regresní analýza

Regresní a korelační analýza nám pomáhá zjistit, jestli mezi zkoumanými ukazateli (proměnnými) existuje nějaká souvislost. Regresní analýza se zabývá jednostrannými závislostmi, kdy jedna proměnná zastupuje proměnné příčin a druhá naopak proměnné následků. Jinými slovy můžeme také říct, že jedna je brána jako nezávisle proměnná a druhá jako závisle proměnná.

Při výběru vhodné regresní funkce, která by dobře popsala daný vývoj hodnot, jsou následující možnosti. Jedna je vycházet ze zkušeností a ekonomické teorie. Druhou možnost nabízí matematické hledisko. V praxi je nejlepší zkombinovat tato dvě hlediska a získat kompromis. Můžeme říci, že pro průkaznost každého tvrzení je dobré, když se můžeme opřít o podložená data. (Hindls, 2004, s. 349)

Přímková regrese

$$Y = \beta_0 + \beta_1 x \quad (5)$$

Kde:

Y	výsledná souřadnice y regresní funkce
x	nezávislá proměnná
β_0	vypočtený parametr, určující posun funkce po ose y
β_1	vypočtený parametr, určující sklon funkce

$$\beta_0 = \frac{\sum y_i \sum x_i^2 - \sum x_i \sum y_i x_i}{n \sum x_i^2 - (\sum x_i)^2} \quad (6)$$

$$\beta_1 = \frac{n \sum y_i x_i - \sum x_i \sum y_i}{n \sum x_i^2 - (\sum x_i)^2} \quad (7)$$

Kde:

$x_i; i = 1, \dots, n$	nezávisle proměnná; označení dle variant měřeného znaku
$y_i; i = 1, \dots, n$	závisle proměnná; označení dle variant měřeného znaku
n	počet prvků v daném souboru

Nejprve si určíme, jakou regresní funkci použijeme. Zaneseme získané hodnoty do bodového grafu a podle výskytu jednotlivých bodů odhadneme průběh funkce. V našem případě budeme vycházet z nejběžnější regresní funkce, tj. přímkové regrese. Dále je třeba určit, která proměnná bude nezávislá (vysvětlující) a která závisle proměnná (vysvětlovaná). V praxi se většinou jako vysvětlující proměnná používá x a jako vysvětlovaná y. Pak už jen dosadíme do příslušných vzorců (6) a (7) a získáme parametry přímky lineární regrese. Vypočtený parametr β_1 nám udává sklon funkce a parametr β_0 zase určuje, o kolik je třeba tuto přímku posunout po ose y v grafu. Nyní jsme získali předpis přímkové regrese. Pokud bychom však neuměli ze získané přímky číst, byla by tato práce zbytečná. Tato přímka nám vlastně vyjadřuje lineární závislost vysvětlované proměnné na vysvětlující proměnné. Parametr β_1 udává, o kolik se při změně x změni hodnota y. Parametr β_0 určuje základ hodnoty y, k níž po dosazení za x danou změnu připočteme.

Index determinace

Po provedení výpočtu regresní funkce je třeba zjistit, do jaké míry naše přímka opravdu danou závislost vystihuje. „Intenzitu závislosti a kvalitu regresní funkce můžeme hodnotit podle toho, jak se podílí na rozptylu skutečně zjištěných hodnot rozptyl vyrovnaných hodnot, případně rozptyl odchylek kolem regresní čáry. Závislost proměnné y a proměnné x bude zřejmě tím silnější, čím větší bude podíl rozptylu vyrovnaných hodnot na celkovém rozptylu, a tím slabší, čím bude podíl tohoto rozptylu menší.“ (Hindls, 2004, s. 204)

$$I_{yx}^2 = \frac{\sum (Y_i - \bar{y})^2}{\sum (y_i - \bar{y})^2} \quad (8)$$

Kde:

Y_i ; $i = 1, \dots, n$ vypočtená souřadnice y z regresní funkce, reziduum
 \bar{y} aritmetický průměr závisle proměnné y

Výsledek tohoto poměru může nabývat pouze hodnot od 0 do 1 včetně. Pokud se jedná o funkční závislost, bude se výsledek rovnat 1, pokud půjde o nezávislost, bude hodnota 0. Čím více se bude výsledek blížit jedné, bude závislost silnější. Pak můžeme považovat regresní funkci za dobře vystihující danou závislost. V opačném případě, kdy se bude hodnota blížit nule, bude daná závislost slabší a regresní funkce méně výstižná.

Pokud bychom výsledek uvedli v procentech, tedy vynásobili ho stem, činilo by toto procento relativní část rozptylu závislé proměnné y , kterou se nám podařilo pomocí regresní funkce vysvětlit.

Je nutné ještě upozornit na možnou chybnou interpretaci výsledku. Pokud nám index determinace vyjde 0, neznámá to, že by mezi uvedenými proměnnými neexistovala žádná závislost. Proměnné mohou být klidně závislé, ovšem podle jiné regresní funkce. Možnou nápravou na získání lepších výsledků je zvolení jiné regresní funkce. (Hindls, 2004, s. 204)

Koeficient korelace

Pomocí korelačního koeficientu měříme těsnost závislosti. Jedná se o zvláštní typ indexu korelace, kterým se měří pouze lineární závislost proměnných při použití lineární regrese funkce.

$$r_{yx} = \frac{n \sum x_i y_i - \sum y_i \sum x_i}{\sqrt{\left[n \sum x_i^2 - \left(\sum x_i \right)^2 \right] \left[n \sum y_i^2 - \left(\sum y_i \right)^2 \right]}} \quad (8)$$

Jeho definičním oborem je interval od -1 do +1 včetně. „*Jestliže je koeficient korelace roven +1, existuje mezi proměnnými funkční přímá lineární závislost. Obdobně koeficient korelace -1 znamená, že mezi proměnnými je nepřímá funkční lineární závislost.*“ (Hindls, 2004, s.206) V případě, že dostaneme výsledek 0, jde o lineární nezávislost proměnných. Přibližuje-li se výsledek absolutní hodnotě jedné, je závislost silnější. Přibližuje-li se nule, je závislost volnější.

I zde je možné chybně interpretovat výsledky výpočtu. Pokud se výsledek blíží k nule, nemusí to znamenat slabou závislost. Proměnné mohou být závislé, ale třeba nelineárně. U výsledku je třeba také zhodnotit velikost zkoumaného souboru. Malá velikost souboru může výrazně zkreslovat výsledky. V případě nápadně silné závislosti je nutné se zamyslet, zda na obě proměnné nepůsobí stejným způsobem nějaký třetí činitel. Takovým činitelem může být například čas.

4. Praktická část

Obsahem této části je praktické zpracování a popsání vývoje dřevařského průmyslu. Ku pomoci nám budou grafy a tabulky, které lépe přiblíží konkrétní vývoj a stav dřevařského průmyslu v daném období. Informace byly převážně čerpány z každoročně zveřejňovaného dokumentu MPO – Panorama zpracovatelského průmyslu. V souvislosti s tím je možné získat data pouze do roku 2010 včetně, jelikož zveřejňování panorama za daný rok má až 14-ti měsíční zpoždění. Nejaktuálnější panorama bylo zveřejněno na stránkách MPO 23. 2. 2012 a to za rok 2010.

Z důvodů, které si objasníme v následujících odstavcích, se při porovnávání dat vyskytuje převážně pouze omezená délka období.

V úvodní části byla použita časová řada let 2005 až 2010. Data z tohoto období odpovídají klasifikaci CZ-NACE, která byla zavedena Českým statistickým úřadem

(dále jen ČSÚ) od 1. ledna 2008 a je lépe srovnatelná s daty v mezinárodním měřítku. Nová klasifikace CZ-NACE je odvozena z klasifikace ISIC. Tyto klasifikace jsou na vyšších úrovních shodné, na úrovních nižších je CZ-NACE podrobnější. V souvislosti s přechodem na novou klasifikaci byl rokem „nula“ ČSÚ stanoven rok 2005, ke kterému byla data zpětně přepočítána, čímž vznikla časová řada s metodicky srovnatelnými údaji. Tento fakt rozděluje období 2000-2010 na dvě odlišné poloviny, které mezi sebou nelze srovnávat. Klasifikace CZ-NACE vedla k přeuspořádání dosavadního portfolia odvětví zpracovatelského průmyslu a také ke změně jejich názvosloví. Některá odvětví nově vznikla, některá byla rozšířena o vybrané obory a některá odvětví byla naopak rozdělena.

Druhý bod, který rozděluje dané období 2000-2010, se nachází v roce 2008, tedy těsně před přechodem na klasifikaci CZ-NACE. Proto uvedené časové řady podle klasifikace OKEČ končí v roce 2007, který je však uveden pouze jako předběžný odhad MPO. Všechny předběžné údaje jsou v grafech a tabulkách označovány symbolem hvězdičky (*) u daného roku. Bližší informace o rozdílnosti v použitých metodikách nám přiblíží krátký úryvek z metodiky panorama ZP 2007.

„Produkční charakteristiky zpracovatelského průmyslu za období 2000 až 2007 zahrnují výsledky ekonomické činnosti podnikatelských subjektů, zařazených Českým statistickým úřadem (ČSÚ) do OKEČ 15 až 37.

Pro zpracování této publikace (Panorama ZP 2007) byla použita upravená a rozšířená metodika pro výpočet produkčních charakteristik a poměrových ukazatelů ZP, harmonizovaná v max. míře s definicemi, obsahovým vymezením pojmů a výpočty používanými ČSÚ. Základním datovým zdrojem jsou roční statistické výkazy P 4-01 (fyzické osoby nezapsané do Obchodního rejstříku) a P 5-01 (fyzické a právnické osoby zapsané do Obchodního rejstříku)

Zahrnutý jsou všechny podnikatelské subjekty, bez ohledu na právní formu, bez ohledu na počet zaměstnanců a bez ohledu na to, zda jsou, či nejsou uvedeny v Obchodním rejstříku.“ (Panorama zpracovatelského průmyslu 2007)

Uvedená změna v roce 2008 se týkala základního datového zdroje. Použity byly již jen roční statistické výkazy P5-01, tedy data jen za subjekty zapsané v obchodním rejstříku. Ty činí za celek ZP v průměru cca 97% na tržbách a cca 94% na

zaměstnanosti. V některých odvětvích spotřebního průmyslu může být tento podíl i nižší.

Původní klasifikace OKEČ lépe zobrazuje vývoj struktury v odvětví, jelikož je rozdělena na 5 oborů (místo CZ-NACE, který má pouze 2 obory). Proto ji využijeme převážně tam, kdy budeme rozebírat strukturu dřevařského průmyslu.

Vložení samostatných grafů, které by zobrazovaly vývoj za chybějící roky (jedná se hlavně o období 2008-2010), by znamenalo podstatný nárůst v počtu grafů a tabulek. V důsledku událostí vyvolaných hospodářskou krizí, jejíž dopady se začaly postupně projevovat v roce 2008, je však důležité tento vývoj nějak zachytit. Vývoj bude proto nastíněn v textu, ovšem již bez použití odpovídajících grafů. Uvedené informace budou pocházet opět převážně z Panorám ZP, ovšem již podle klasifikace CZ-NACE. Co se týče dat, rozlišených podle velikosti podniků, byla získána přímo od ČSÚ na vlastní vyžádání a jsou uvedena v příloze.

Zdrojem informací o zahraničním obchodu s výrobky jsou data získávaná celními orgány, jejichž zpracování a kontrolu provádí ČSÚ.

Tak jako byla nahrazena klasifikace OKEČ klasifikací CZ-NACE, došlo v témže období také ke změně klasifikace produkce, a to z původní SKP na stávající CZ-CPA. V rámci nové klasifikace produkce však ČSÚ žádný zpětný přepočítání dat neuskutečnil a rokem „nula“ je tudíž rok 2008, kdy nová klasifikace produkce CZ-CPA vešla v platnost.

V roce 2008, tj. v roce přechodu na novou klasifikaci odvětvovou i výrobovou, ČSÚ vykazoval data jak ve staré struktuře (dle OKEČ a SKP), tak ve struktuře nové (dle CZ-NACE a CZ-CPA). Bylo tak na zvážení konečného uživatele, které údaje se rozhodne použít.

Obě nové klasifikace zohledňují technologický rozvoj a strukturální změny v hospodářství a kódově i obsahově zcela odpovídají mezinárodnímu standardu. Klasifikace CZ-NACE a CZ-CPA jsou hierarchické, šestimístné.

Celou metodiku o získávání a zpracování dat, včetně metodiky dat zahraničního obchodu, je možné nalézt v jednotlivých dokumentech Panorama zpracovatelského průmyslu.

4.1 Pozice odvětví v rámci české ekonomiky a zpracovatelského průmyslu

V této části si pouze krátce přiblížíme pozici dřevozpracujícího průmyslu v ZP, jelikož celá tato část zasahuje do následujících kapitol, kde se vždy na moment objeví. Docílíme tak lepší orientace ve výsledcích a v porovnávání. Tato kapitola poskytne pouze zběžný pohled. Ucelený obraz o pozici dřevozpracujícího průmyslu v ZP a jeho vývoji bude možné získat až po přečtení celé práce.

Dřevozpracující průmysl zastává ve zpracovatelském průmyslu pouze drobné místo a objemem tržeb mezi odvětvími se nemůže měřit s takovými, jako jsou strojírenství, automobilový či elektrotechnický průmysl. Přesto má v ekonomice ČR své místo.

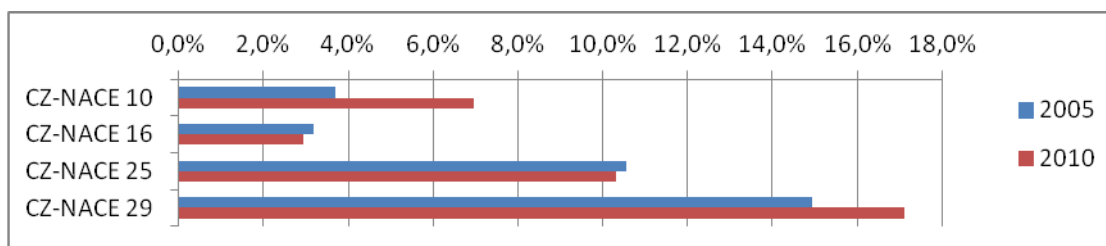
Tabulka 1 Podíly vybraných odvětví na tržbách ZP za prodej VVaS v b.c. v letech 2005-2010

(%)	2005	2006	2007	2008	2009*	2010
CZ-NACE 29	18,3%	19,0%	19,4%	17,8%	20,0%	20,4%
CZ-NACE 25	8,3%	8,3%	8,5%	9,0%	8,3%	7,3%
CZ-NACE 26	7,0%	7,7%	7,8%	8,3%	8,6%	8,9%
CZ-NACE 10	8,3%	7,2%	7,0%	7,1%	7,9%	6,6%
CZ-NACE 16	2,7%	2,8%	2,8%	2,7%	2,8%	2,6%

Zdroj: MPO, 2012

V porovnání účetní přidané hodnoty v b.c. s ostatními odvětvími ZP zastává dřevozpracující průmysl přibližně podobné místo jako v tržbách. Na této pozici se podílí zhruba tři faktory, které je třeba zlepšit. Nad celým tímto výsledkem se nese nízká vybavenost odvětví moderní technikou, především v pilařské výrobě. Dále je to vysoká koncentrace výroby do mikro a malých podniků a jako poslední ekonomicky nevýhodná struktura výroby a s tím spojený vývoj tržeb. Všechny tyto aspekty budou podrobněji popsány v následujících kapitolách. Vývoj v jednotlivých letech je možné si prohlédnout též v přílohách – viz. Příloha C: Účetní přidaná hodnota v b.c. ve vybraných odvětvích ZP v letech 2005-2010. Nejrychleji se rozvíjela odvětví s vysokou přidanou hodnotou, naopak mezi útlumová patřila odvětví nenáročná na kvalifikovanou pracovní sílu.

Graf 1 Podíly vybraných odvětví na účetní přidané hodnotě ZP v b.c. v letech 2005 a 2010

Zdroj: MPO, 2012

Uvedený graf zobrazuje pro jednoduchost pouze roky 2005 a 2010, které bez větších odlišností zachycují vývoj v jednotlivých odvětvích.

Jako třetí ukazatel zastoupení dřevozpracujícího průmyslu v ZP zvolíme počet zaměstnaných osob. Právě zde hraje dřevozpracující průmysl důležitou roli. Zaměstnává poměrně velké množství osob v okrajových a méně průmyslových oblastech, kde pomáhá řešit problém nezaměstnanosti.

Tabulka 2 Podíly vybraných odvětví na počtu zaměstnaných osob ZP v letech 2005-2010

(%)	2005	2006	2007	2008	2009*	2010
CZ-NACE 10	9,2%	8,7%	8,5%	8,1%	9,1%	8,8%
CZ-NACE 16	3,8%	3,8%	3,7%	3,6%	3,7%	3,4%
CZ-NACE 25	11,4%	11,5%	11,8%	12,3%	12,0%	11,7%
CZ-NACE 26	3,5%	3,6%	3,8%	4,1%	3,8%	3,5%
CZ-NACE 29	11,8%	12,2%	12,5%	12,8%	12,6%	13,3%

Zdroj: MPO, 2012

Kromě počtu zaměstnaných osob je zde uvedeno i srovnání průměrné měsíční mzdy. Jak je možné z jednoduché tabulky vyčíst, v porovnání s průměrem v ZP je v tomto odvětví průměrná mzda silně pod průměrem. Je to způsobeno rozložením zaměstnanců, kteří se vyskytují především v oboru s nízkou kvalifikací, kde jsou podle toho také adekvátně ohodnoceni.

Tabulka 3 Průměrná měsíční mzda ve ZP a odvětví CZ-NACE 16 v letech 2005-2009

(Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
Zpracovatelský průmysl	17 200	18 386	19 802	21 399	21 820
CZ-NACE 16	12 873	13 834	14 721	15 620	15 531

Zdroj: ČSÚ, 2011

4.2 Struktura odvětví podle počtu zaměstnaných osob v organizacích

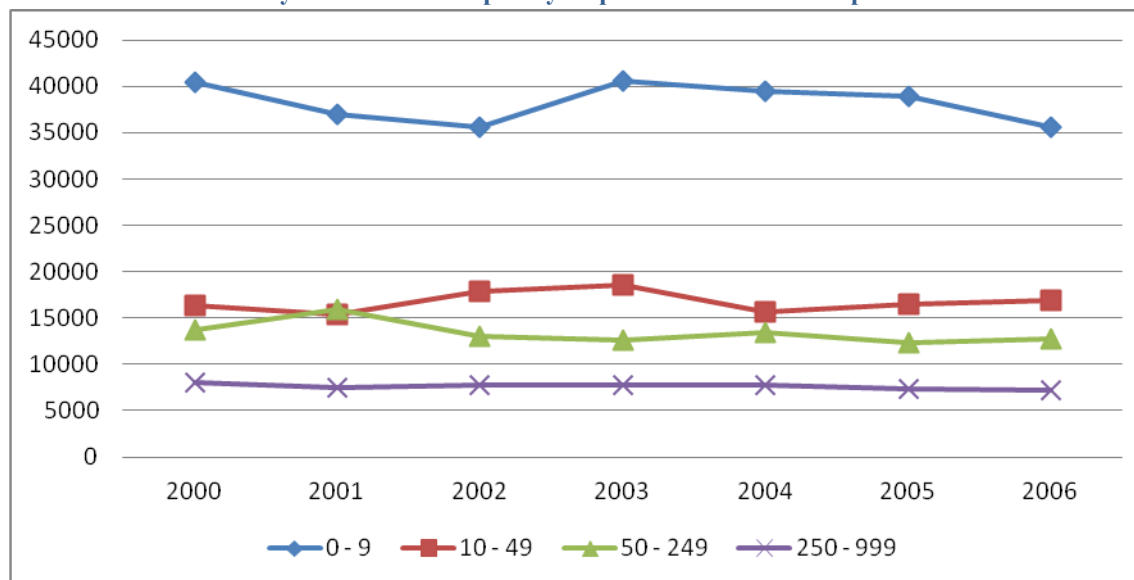
V této kapitole budeme analyzovat strukturu dřevozpracujícího průmyslu podle velikosti organizací, odvíjející se od počtu zaměstnaných osob. Hodnotit budeme pouze strukturu v rámci odvětví. Hlavními kritérii bude již zmíněný počet zaměstnaných osob, dále tržby za prodej vlastních výrobků a služeb a nakonec účetní přidaná hodnota.

4.2.1 Počet zaměstnaných osob

Produkce v dřevařském průmyslu vyžaduje více zaměstnaných osob než výroba v jiných odvětvích. Podle počtu zaměstnanců v organizacích rozdělujeme podniky na mikro (0-9), malé (10-49), střední (50-249) a velké (250-999). Existuje rovněž kategorie podniků o počtu více než 1000 zaměstnanců, ale ty se v ČR v rámci tohoto odvětví

nevyskytují, jelikož by měly velké potíže obstát v evropské konkurenci. Jak zjistíme z následujícího Grafu 2, nejvíce osob zaměstnávají mikro podniky.

Graf 2 Počet zaměstnaných osob ve dřev. průmyslu podle velikostních skupin v letech 2000-2006

Zdroj: MPO, 2001, 2002, 2003a, 2003b, 2005, 2006, 2007

Jejich podíl představuje přibližně 50% (průměrná hodnota) všech zaměstnaných osob dřevozpracujícího průmyslu. Pokud bychom k této kategorii připočetli ještě malé podniky, činil by jejich podíl dokonce 72% (průměrná hodnota). Vysoké hodnoty jsou výsledkem toho, že tyto podniky jsou rozptýleny po celé ČR a to i v odlehlých a venkovských oblastech, kde pomáhají řešit problém zaměstnanosti. Druhým důvodem je to, že ke svému vzniku nepotřebují velký vstupní kapitál a tak mohou rychle vznikat a zase zanikat.

Rozložení struktury, které vidíme, je z hlediska ekonomiky nevýhodné a rovněž z hlediska tržeb neefektivní. Mikro podniky by se měly slučovat do větších podniků, aby bylo možné udržet jejich konkurenceschopnost. Začínající klesání u mikro podniků v roce 2000 a 2003 bylo doprovázeno zvyšujícím se počtem malých podniků. Současný pokles kategorií 0-9 a 10-49 v roce 2004 způsobil nárůst počtu zaměstnanců v kategorii 50-249. Středně velké podniky však nezvládly pobrat všechny zaměstnance a celkový počet zaměstnanců ve dřevozpracujícím průmyslu poklesl. Podrobný vývoj počtu zaměstnanců bude popsán v pozdější kapitole.

Počet zaměstnanců ve velkých podnicích je přibližně konstantní. Subjekty, zaměstnávající 250-999 osob, již musí vykazovat jistou míru stabilnosti. Více kapitálu, kvalitní a zkušený management snižuje jejich zranitelnost v období recese. Velké

podniky můžeme nalézt především v kategorii pilařské výroby a v kategorii aglomerovaných materiálů.

Pro zdravý vývoj je přitom žádoucí, aby se posílili kategorie středních a velkých podniků. Střední podniky jsou operativní, dobře se přizpůsobují aktuální situaci a mají i uspokojivou efektivnost a produktivitu. Bohužel se tak neděje v dostatečné rychlosti. Zlepšit strukturu podniků mohou programy MPO pro podporu malého a středního podnikání a podpory z Operačního programu podnikání a inovací financovaného se spoluúčastí prostředků ze strukturálních fondů EU.

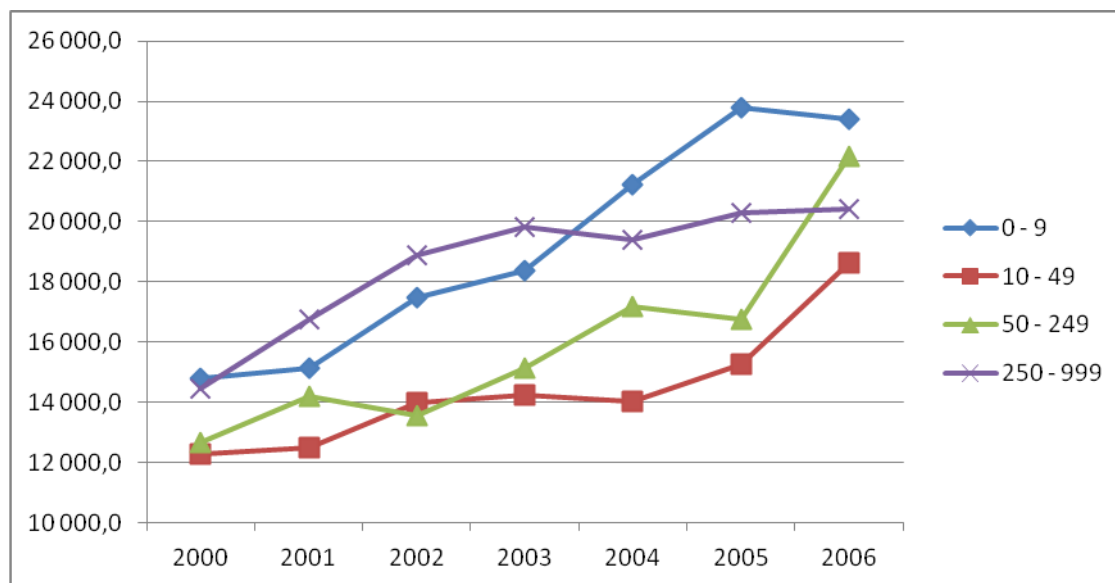
Na vývoji v dalších letech (klasifikace CZ-NACE) se velmi významně podepsala celosvětová krize, a to především v kategorii 250 a více zaměstnanců. V roce 2008 klesl počet zaměstnanců v podnicích velikostní kategorie 50-249 zaměstnanců přibližně o 10%. V ostatních kategoriích se v daném roce počet zaměstnanců dokonce nepatrně navýšil. V následujících letech vývoj v podnicích do 49 zaměstnanců nějak zvlášť nekolísá, ovšem velký propad zaznamenaly podniky s 250 a více zaměstnanci, kde počet zaměstnanců poklesl v roce 2009 o 30% a v roce 2010* ještě o 12%. Od roku 2005 klesl tedy počet zaměstnanců na poloviční hodnotu. (ČSÚ, 2012, Příloha D) Na závěr už jen dodáme, že se jednalo převážně o propouštění zaměstnanců, nikoli o zánik celých podniků. Tento vývoj dokumentuje tabulka Počtu podniků v rámci CZ-NACE 16 v letech 2005-2010. (Panoramu ZP 2010, str. 74)

4.2.2 Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb

Dalším možným pohledem na jednotlivé skupiny podniků je hodnotit je podle tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb. V Grafu 3 dosahují sice mikro podniky vysokých hodnot, je to však převážně způsobeno jejich množstvím. Mnohem zajímavější jsou z tohoto pohledu velké podniky. Ty se sice nemohou v počtu zaměstnaných osob mikro podnikům rovnat, ale v tržbách jsou na tom téměř stejně.

U všech kategorií jsme zaznamenali od roku 2000 vzrůst tržeb. To je způsobeno skrytým potenciálem tohoto odvětví a především využitím rezerv, které skýtá zpracování a využití dřeva jako moderního materiálu. Podrobnější charakteristika celého vývoje tržeb bude rozpracována až v kapitole 6.4.2.1 Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb.

Graf 3 Tržby za prodej VVaS v b.c. (v mil. Kč) podle velikostních skupin v letech 2000-2006

Zdroj: MPO, 2001, 2002, 2003a, 2003b, 2005, 2006, 2007

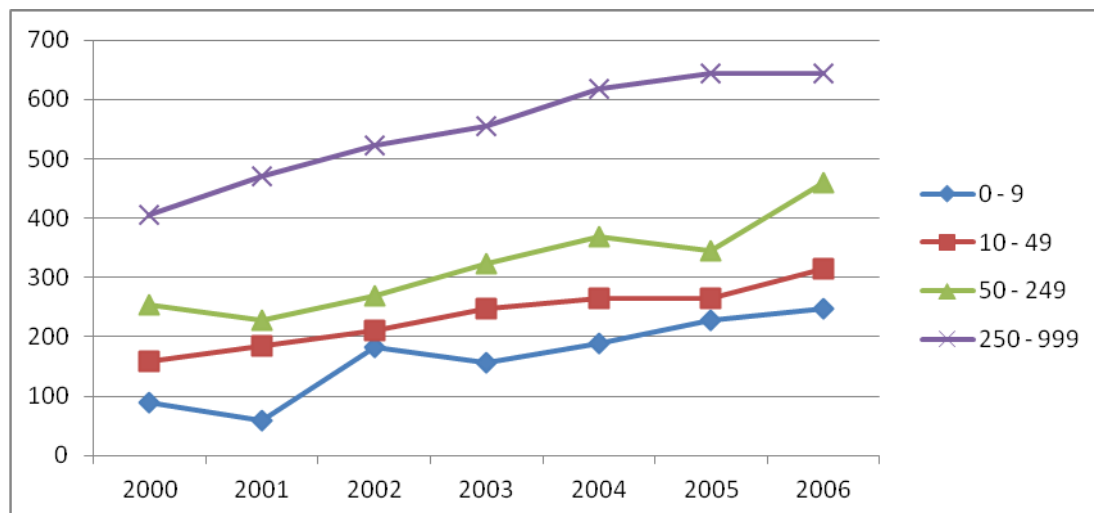
V roce 2008 se na vývoji tržeb opět podepsala hospodářská krize. Do roku 2007 jsme mohli pozorovat příznivý růst, který vykazovala především kategorie s 250 a více zaměstnanci (klasifikace CZ-NACE). Po roce 2008 se ale vývoj otočil a tržby začaly v jednotlivých kategoriích klesat. Výjimkou byla pouze kategorie podniků do 49 zaměstnanců, kde vývoj pouze lehce kolísal. Odhadované hodnoty pro rok 2010 jsou přibližně ve výši tržeb z roku 2005. (ČSÚ, 2012, Příloha D)

4.2.3 Produktivita práce z účetní přidané hodnoty

Lepší pohled, na strukturu podniků, nám poskytne následující graf, ve kterém je porovnána účetní přidaná hodnota v b.c. a počet zaměstnaných osob v dané kategorii. Výsledky, které dostaneme, jsou označovány jako produktivita práce z účetní přidané hodnoty. Podobný graf bychom dostali i v případě, že bychom místo účetní přidané hodnoty dosadili tržby za prodej vlastních výrobků a služeb.

Tímto porovnáním se nám zde ukázala naprostá převaha velkých podniků, následovaných středními podniky. Je to způsobeno lepším technickým vybavením a přítomností kvalifikovaného managementu, převážně se zahraniční účastí. I u ostatních dvou velikostních skupin se na celkovém růstu podílí převážně zvyšující se technická vybavenost jednotlivých subjektů.

Graf 4 Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. (v tis. Kč) podle velikostních skupin v letech 2000-2006

Zdroj: MPO, 2001, 2002, 2003a, 2003b, 2005, 2006, 2007

Kapitálové vybavení ve dřevozpracujících podnicích je v České republice na velice špatné úrovni a v porovnání se SRN nebo Rakouskem je značně zastaralé. Střední a velké podniky mají největší předpoklady ke zvýšení a zkvalitnění výsledků ve zpracování dřeva, jelikož je zde příznivá půda pro zavádění inovací a výsledků vědy a výzkumu do výroby, a tím i zvyšování konkurenceschopnosti.

Rozhodující podíl středních a velkých podniků na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb, a účetní přidané hodnotě potvrzuje nutnost změny struktury. Ta vyžaduje koncentraci mikro a malých podniků do středních a velkých podniků. I přes tyto výsledky je však nutné mikro a malé podniky zachovávat. Jejich výhodou je flexibilita, schopnost rychle se přizpůsobit požadavkům zákazníků, vyrábět výrobky v malých sériích a specificky opracované.

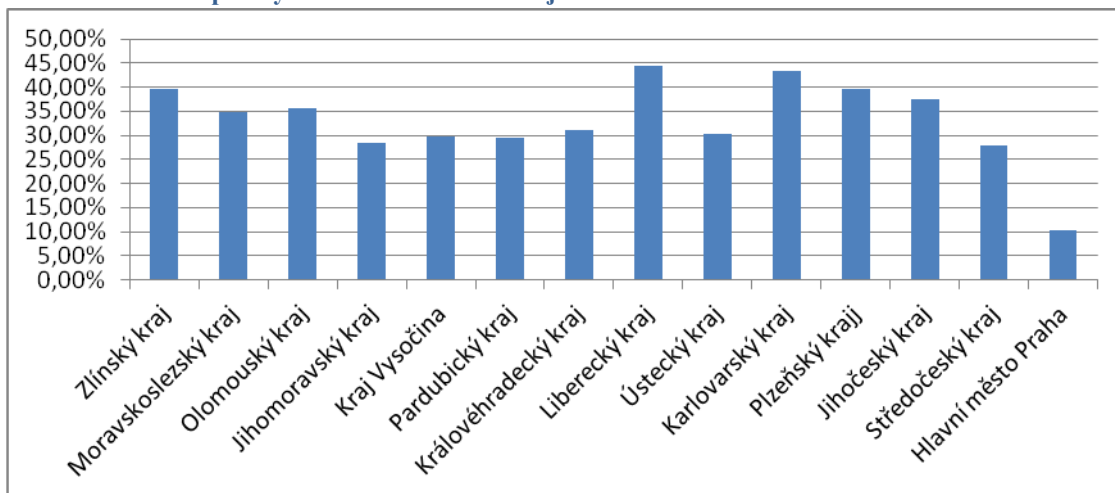
Po roce 2008 bylo celé odvětví značně rozkolísané vlivem hospodářské krize. Proto je vývoj produktivity práce v jednotlivých kategoriích velikosti podniků značně zkreslený a hodnotit tyto výsledky by mohlo být zavádějící. Proto daný komentář raději vynecháme.

4.3 Regionální struktura odvětví

Tato kapitola bude věnována především regionálnímu rozložení dřevozpracujícího odvětví, které má v ČR dobrou základnu. Využijí k tomu opět tržby za prodej vlastních výrobků a služeb a počet zaměstnaných osob.

Výroba dřevozpracujícího průmyslu je rozmístěna do všech krajů ČR, kde hraje významnou roli, neboť je zaměstnavatelem pro značný počet osob a to i v okrajových neprůmyslových územích. Důvodem toho je velké množství zalesněné plochy v ČR.

Graf 5 Podíl lesní plochy na celkové rozloze kraje v roce 2010

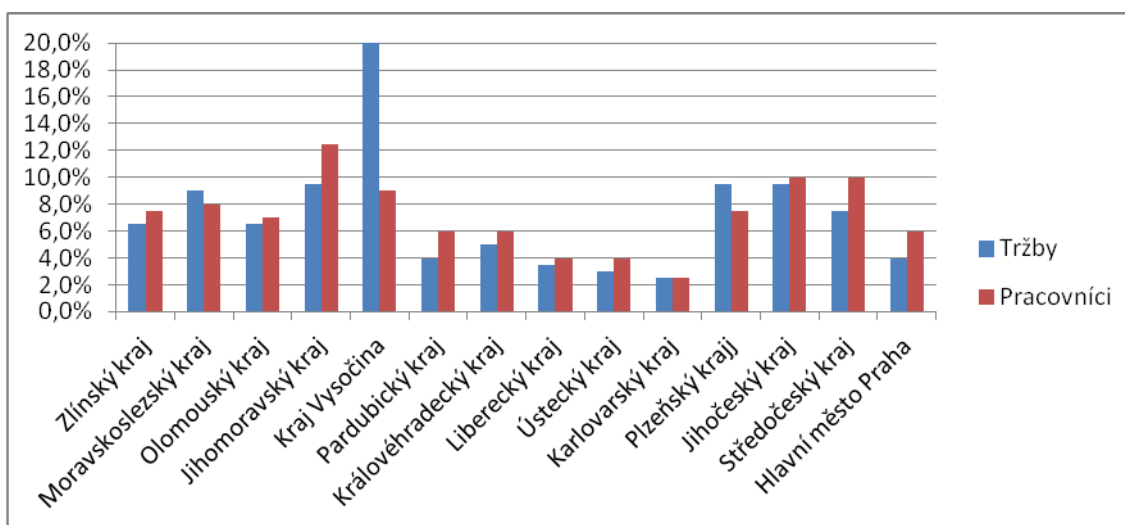

Zdroj: ČSÚ, 2012; ČSÚ 2007; vlastní zpracování

Jak je možné vidět z Grafu 5, podíl lesní plochy v jednotlivých krajích není zanedbatelný. Velké pilařské organizace jsou situovány především tam, kde jsou optimální vazby na přísun dřevní hmoty od dodavatelů.

Následující Graf 6 zobrazuje podíl tržeb a podíl zaměstnaných osob v jednotlivých krajích na celém dřevozpracujícím průmyslu.

Graf 6 Podíly tržeb za prodej VVaS v b.c. a počtu zaměstnaných osob v odvětví OKEČ 20 v roce 2006 v krajích ČR

Zdroj: MPO, 2009a

V uvedeném grafu jsou k dispozici data z Panorama zpracovatelského průmyslu z roku 2006. Novější data bohužel nebyla v uvedených dokumentech k dispozici.

Výsadní postavení v tržbách má jednoznačně kraj Vysočina. Velký rozdíl mezi podílem tržeb a podílem počtu zaměstnaných osob napovídá vysokou úroveň produktivity práce. Hlavní zásluhu na tom mají velcí výrobci soustředění v kraji. Je to KRONOSPAN CR, spol. s r.o. v Jihlavě (výroba aglomerovaných materiálů), Dřevozpracující družstvo Lukavec (výroba aglomerovaných materiálů) a v neposlední řadě také firma Stora Enso Timber, s.r.o. ve Ždírci (výroba vysoce kvalitního řeziva), kde je důležitá účast rakouského kapitálu (tato firma má pobočku ve městě Planá, nedaleko Mariánských Lázní).

Silné zastoupení má odvětví i v Jihomoravském kraji, který můžeme označit jako takové druhé místo. Dlouholetou tradici zde má především pilařská výroba a obory stavebně truhlářské výroby, což je v grafu vidět na vysokém počtu zaměstnaných osob. Obory 20.1 Výroba pilařská a impregnace dřeva a 20.3 Výroba stavebně truhlářská, tesařská totiž zaměstnávají nejvíce osob v dřevařském průmyslu.

Přibližně shodně se umístily Plzeňský a Jihočeský kraj s rozvinutým oborem pilařské výroby a impregnace dřeva, díky blízké dostupnosti zdrojů dřevní hmoty ze Šumavy.

Jako perspektivní kraj můžeme označit kraj Moravskoslezský, který se nachází rovněž v příznivé blízkosti dřevní hmoty, a to konkrétně Beskyd. Důležité postavení zde mají dvě společnosti. První je rakouská firma na výrobu řeziva – Mayr-Melnhof Holz Paskov s.r.o. a druhá RD Rýmařov, s.r.o., která vyrábí dřevěné domy a domky. U této firmy je žádoucí posílení výroby, jelikož se jedná o produkci s vysokou přidanou hodnotou. Podíl dřevostaveb v ČR činí přibližně 2% (Panorama ZP 2006) a v porovnání se sousedními zeměmi (10% až 15%) velice zaostáváme. Proto je zde do budoucna možný potenciál v růstu výroby.

4.4 Hlavní ekonomické ukazatele

Po předchozích kapitolách, které již nastínili pozici a vývoj ve dřevozpracujícím průmyslu jak z hlediska velikosti podniků, tak i z hlediska regionální struktury, jsme se dostali k hlavní kapitole praktické části. Co se týče množství informací, je tato kapitola velice obsáhlá. Proto je rozdělena do několika hlavních bodů, které vždy tematicky shrnují

příslušnou část. I zde bude dodržen již použitý postup z úvodu, kdy opět využijeme ukazatele tržeb z vlastních výrobků a služeb, účetní přidanou hodnotu a počet zaměstnanců. Nově zde přibude cenový vývoj, který bude jako první bod této kapitoly. Na závěr se objeví i analýza celkových nákladů a produktivity práce.

4.4.1 Cenový vývoj

Cenový vývoj ve dřevařském průmyslu, až na nepatrné výkyvy, můžeme hodnotit jako rovnoměrný. Vyšší nárůst cen postihl pouze obor 20.5 Výroba jiných dřevařských, korkových, proutěných a slaměných výrobků kromě nábytku, jehož podíl na odvětví je poměrně malý. Důležité je se zaměřit na obor 20.1 Pilařská výroba, 20.2 Aglomerovaná výroba a 20.3 Výroba stavebně truhlářská a tesařská. K velkému cenovému skoku došlo v roce 2004 v oboru 20.2 Aglomerovaná výroba, jež postihl nedostatek dřevní hmoty. K dalšímu výraznému cenovému růstu došlo až v roce 2006, kdy situaci ovlivnilo jednak zvýšení cen energií a paliv, a pak také nedostatek dřevní hmoty ke zpracování. To platí hlavně pro obor pilařské výroby, kde výrobci poměrně s velkými potížemi sháněli dřevo ke zpracování.

Tabulka 4 Vývoj cenových indexů výrobců v letech 2000-2008 (meziroční index)

(-)	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04	06/05	07/06	08/07
OKEČ 20.1	99,0	101,5	99,5	99,0	101,2	110,8	95,6	89,5
OKEČ 20.2	101,4	91,9	100,8	119,0	98,9	104,5	104,5	89,3
OKEČ 20.3	98,3	105,3	100,6	101,3	99,7	100,0	103,6	103,2
OKEČ 20.4	100,2	103,9	99,7	95,5	99,9	100,0	107,0	99,1
OKEČ 20.5	103,0	106,5	106,5	102,0	100,9	100,6	104,9	101,8
OKEČ 20	99,8	101,5	100,9	103,1	100,3	104,7	101	95,4

Zdroj: MPO, 2009b

Problémy byly až takového rozsahu, že se příslušné profesní svazy obracely na resort Ministerstva průmyslu a obchodu a resort Ministerstva zemědělství o pomoc. (Panorama zpracovatelského průmyslu 2006) Situaci nakonec pomohl zmírnit silný orkán v lednu 2007. V roce 2008 došlo v pilařském průmyslu k výraznému cenovému poklesu, což souvisí s přebytkovou nabídkou dřeva a dřevařských výrobků ve světě. Celkový výsledek byl rovněž poznamenán celosvětovou krizí.

V následujících letech byly výkyvy cenového vývoje pouze nepatrné. Celkově klesly ceny průmyslových výrobců dřevařského průmyslu za rok 2009 o 3%, ale v roce 2010 se vývoj otočil a ceny stouply o 2,8%.

Pro lepší představu o množství vytěženého dřeva je zde k dispozici níže uvedená tabulka, která zobrazuje jak celkové množství těžby dřeva, tak nahodilou těžbu, způsobenou živelní pohromou. Dále si už jen připomeneme, že roční přírůstek dřevní hmoty představuje v ČR cca 18 mil. m³ živé dřevní hmoty.

Tabulka 5 Těžba dřeva v ČR v mil. m³ v letech 2000-2008

v mil. m ³ (bez kůry)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Težba dřeva celkem	14,4	14,4	14,5	15,1	15,6	15,5	17,7	18,5	16,2	15,5	16,7
Z toho živelní těžba	2,4	1,5	3,4	6,1	2,8	2,3	6,0	12,7	7,6	3,2	4,1

Zdroj: ČSÚ, 2012

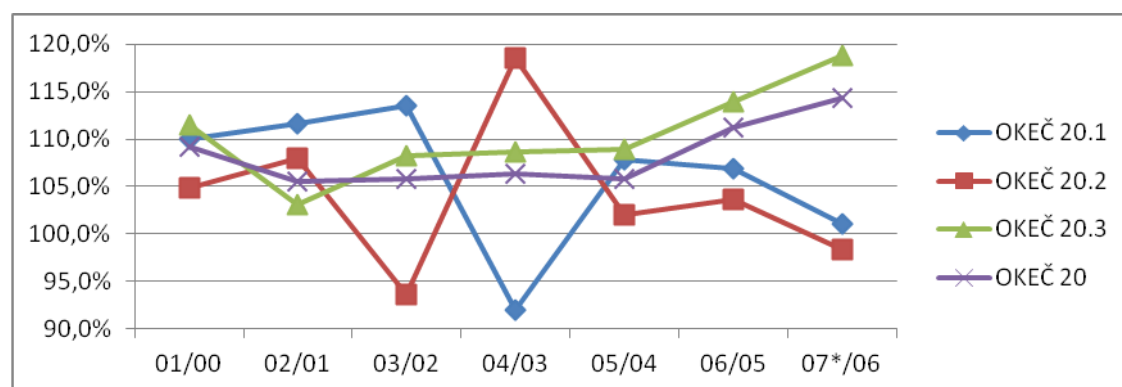
4.4.2 Základní produkční charakteristiky

4.4.2.1 Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb

Prvním z vybraných ukazatelů v této části budou tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v běžných cenách. Struktura tržeb podle jednotlivých oborů klasifikace OKEČ neodpovídá rozdělení ve vyspělých zemích jako například v Rakousku nebo SRN. Na celkových tržbách se velkým dílem podílí pilařská výroba (20.1), tedy obor s nízkou přidanou hodnotou. Žádoucí je proto růst sofistikovanějších oborů, kde je vyšší přidaná hodnota, jako například výroba aglomerovaných a jiných produktů (20.2) nebo výroba stavebně truhlářská (20.3), kde je rovněž vyšší přidaná hodnota.

Takový pozitivní vývoj jsme mohli pozorovat v roce 2004 a 2006 (není tak patrné), kdy vzrostly tržby v oboru 20.3 a současně se propadl obor 20.1. Vývoj v roce 2006 byl způsoben vysokou stavební činností v ČR, která si žádá zvýšené odběry výrobků.

Graf 7 Vývoj indexů tržeb za prodej VVaS v b.c. v letech 2000-2007* (meziroční index)

Zdroj: MPO, 2009a

Právě ve stavebnictví má dřevozpracujícího průmysl značné rezervy. Ještě stále se zde pracuje s klasickými materiály (cihly, tvárnice), které v porovnání se dřevem představují vysokou energetickou náročnost a ohrožování životního prostředí. Budoucí

potenciál tkví ve zvýšení podílu dřevostaveb v ČR. Podíl pilařské výroby na celkových tržbách se dlouhodobě snižuje, ovšem celkově je třeba říci, že přeměna struktury dřevozpracujícího průmyslu je poměrně pomalá.

Značná část výroby je exportována do zemí EU a to především do Rakouska a SRN. V roce 2005 to činilo přibližně 75% (Panorama ZP 2005). Bližší pohled na zahraniční obchod bude rozpracován v pozdější kapitole.

Tabulka 6 Tržby za prodej VVaS v b.c. v letech 2000-2007*

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*
OKEČ 20.1	14 715,9	16 188,7	18 069,9	20 517,2	18 889,1	20 369,1	21 779,8	22 021,2
OKEČ 20.2	8 758,7	9 186,1	9 913,3	9 281,9	11 007,1	11 223,7	11 627,9	11 436,6
OKEČ 20.3	24 261,7	27 061,5	27 884,3	30 191,2	32 809,8	35 753,4	40 755,4	48 412,7
OKEČ 20.4	2 703,1	3 454,6	2 779,8	2 857,4	3 622,1	3 629,2	3 983,5	6 554,2
OKEČ 20.5	4 954,3	4 631,7	5 244,5	4 716,1	5 544,3	5 115,9	6 481,4	8 312,7
OKEČ 20	55 393,7	60 522,6	63 891,8	67 563,8	71 872,4	76 091,3	84 628,0	96 737,4
meziroční index		109,3	105,6	105,7	106,4	105,9	111,2	114,3

Zdroj: MPO, 2009a

V roce 2007 se potvrdil předpokládaný růst. V roce 2008 vlivem již zmíněných událostí poklesl meziroční index tržeb na hodnotu 94,6 a v následujícím roce dokonce na hodnotu 86,4. Tento propad zastavil teprve rok 2010, kdy byla hodnota indexu 107,4 a výše tržeb se dostala zpět na hodnotu z roku 2006 (podle klasifikace CZ-NACE).

4.4.2.1.1 Závislost oboru 20.3 na vývoji stavebního průmyslu

Ve struktuře tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb zastává obor 20.3 výroba stavebně truhlářská, tesařská důležitou roli. Tvoří přibližně 50% celkových tržeb za odvětví dřevařského průmyslu (průměr z Tabulky 6). Portfolio výroby tohoto oboru má značné uplatnění ve stavebnictví, proto existuje jistá závislost mezi vývojem tržeb v oboru 20.3 a vývojem stavebního průmyslu.

V této části se budeme snažit přiblížit tuto závislost a pomocí regresní funkce jí kvantifikovat. K tomuto účelu využijeme přímkovou regresi, která je nejčastěji používaným typem regresní funkce. Ta nám pomůže nalézt předpis lineární funkce, která tuto závislost co nejlépe vystihuje. Jako nezávisle proměnnou označíme indexy vývoje stavební produkce. Na místě závislé proměnné bude stát vývoj indexů oboru 20.3 výroba stavebně truhlářská, tesařská. K určení síly vztahu mezi námi vybranými proměnnými využijeme koeficient korelace.

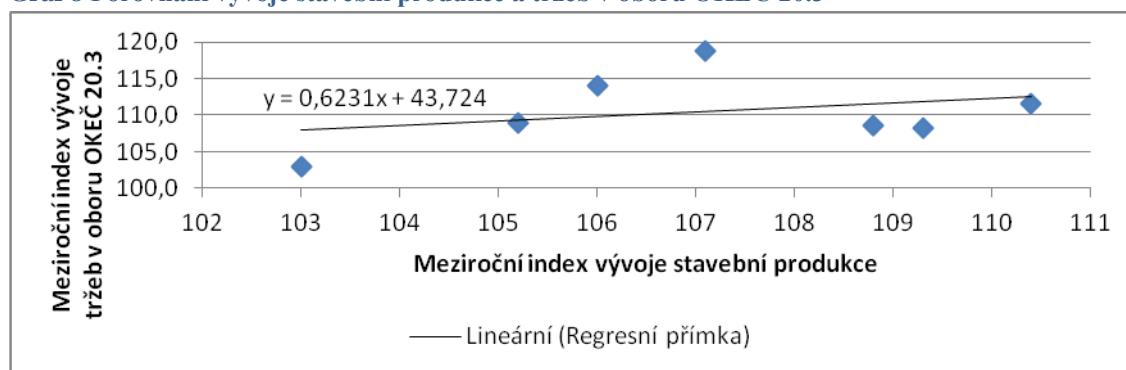
Tabulka 7 Vývoj meziročních indexů tržeb oboru OKEČ 20.3 a indexů stavební produkce

(-)	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Stavební průmysl	110,4	103,0	109,3	108,8	105,2	106,0	107,1
OKEČ 20.3	111,5	103,0	108,3	108,7	109,0	114,0	118,8

Zdroj: ČSÚ, 2012; MPO, 2009a

V tabulce se nachází indexy vývoje tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v oboru OKEČ 20.3 a indexy vývoje produkce stavebního průmyslu. K určení vhodné regresní funkce bude však vhodnější zanést tyto hodnoty raději do bodového grafu.

Graf 8 Porovnání vývoje stavební produkce a tržeb v oboru OKEČ 20.3

Zdroj: ČSÚ, 2012; MPO, 2009a

Zvolili jsme tedy regresní přímku, ze které po dosazení příslušných hodnot do vzorců, uvedených v kapitole 3. Statistická analýza, metody a postupy, získáme tento předpis přímkové regrese:

$$y = 0,6231x + 43,724$$

Kvalitu naší regresní funkce ověříme pomocí indexu determinace, vzorec (8).

$$I_{yx}^2 = 0,105$$

Dalším z výpočtů bude hodnota síly vztahu mezi vybranými proměnnými, tedy koeficient korelace. Příslušný vzorec (9) je k dispozici opět v kapitole 3.

Hodnota námi vypočítaného korelačního koeficientu $r_{xy} = 0,334$ vykazuje nízkou (slabou) intenzitu (sílu) závislosti.

Z uvedené regresní analýza jsme získali předpis závislosti, který vychází z lineární přímky: $y = 0,6231x + 43,724$ a hodnotu síly závislosti daných proměnných, která činí $r_{xy} = 0,334$.

Nízká intenzita závislosti je způsobena tím, že výše tržeb tohoto oboru je ovlivněna mnoha jinými faktory, a uvedené údaje výše tržeb oboru 20.3 zahrnují i tržby, které nejsou s vývojem stavebního průmyslu v ČR v daném roce spojené. Výsledky mohou být i částečně zkreslené z důvodu malého souboru pozorování. Bohužel kvůli změně klasifikace nelze uvedený soubor dat rozšířit.

4.4.2.2 Účetní přidaná hodnota

Tato kapitola zasahuje hned do dvou dalších kapitol. Jednou z nich je výše uvedený vývoj tržeb, ve kterých je třeba zvyšovat podíl prodaných výrobků a služeb s vysokou přidanou hodnotou. Druhou kapitolou je kapitola produktivity práce z účetní přidané hodnoty, kde, jak již samotný název napovídá, bude právě účetní přidaná hodnota jednou z hodnot v podílu.

Tabulka 8 Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2000-2007

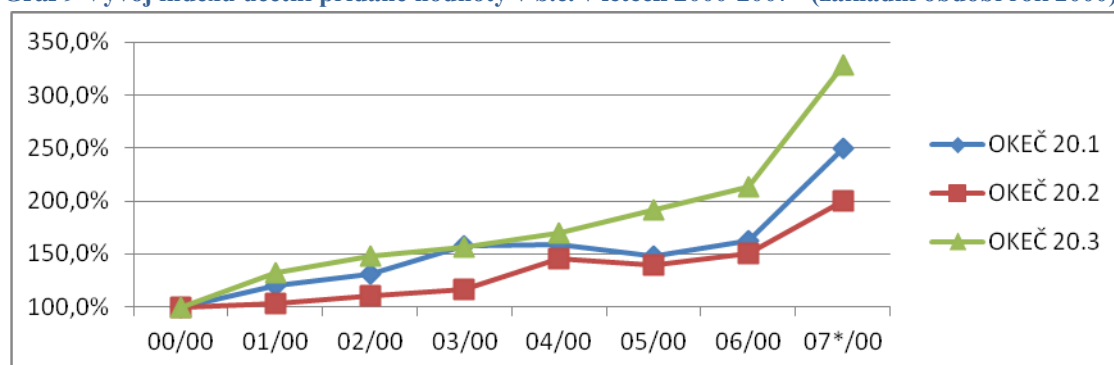
(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*
OKEČ 20.1	2 822,2	3 387,1	3 686,8	4 456,5	4 469,8	4 162,2	4 571,2	7 032,8
OKEČ 20.2	2 116,1	2 179,0	2 333,9	2 461,2	3 083,6	2 956,2	3 184,3	4 236,7
OKEČ 20.3	6 260,4	8 241,9	9 291,7	9 768,5	10 625,3	12 016,8	13 377,5	20 520,9

Zdroj: MPO, 2009a

V tabulce můžeme vidět velkou převahu oboru 20.3 truhlářská výroba. Obory 20.1 pilařská výroba a 20.2 aglomerovaná výroba by se mohli zdát podobné. Podstatný rozdíl je však v počtu zaměstnanců, kteří se na této přidané hodnotě podílí. Tuto problematiku rozebereme podrobněji až v kapitole produktivity práce. V krátkosti můžeme konstatovat, že produktivita práce má už od roku 2000 stoupající tendenci a tedy vyvíjí se velice příznivě.

V období mezi roky 2000-2007 rostla přidaná hodnota nejrychleji v oboru 20.3. Zde se opět potvrzuje vysoký potenciál tohoto oboru.

Graf 9 Vývoj indexů účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2000-2007* (základní období rok 2000)

Zdroj: MPO, 2009a

Z následující tabulky vyplývá, že tempo růstu účetní přidané hodnoty ve dřevařském průmyslu je rychlejší než v celém ZP. Je to způsobeno celkovým zlepšením struktury a využíváním rezerv, které tento průmysl má. Pod pojmem rezerv je myšleno zastaralé technické vybavení a nízká přidaná hodnota zejména v oboru 20.1, kde převažovalo pouze základní zpracování suroviny nebo méně opracovaný polotovár.

Tabulka 9 Vývoj indexů účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2000-2007* (meziroční index)

(-)	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04	06/05	07*/06
OKEČ 20	121,8	108,0	108,6	110,1	104,4	110,7	151,1
ZP	110,7	100,4	107,7	113,6	102,5	112,0	117,8

Zdroj: MPO, 2009a

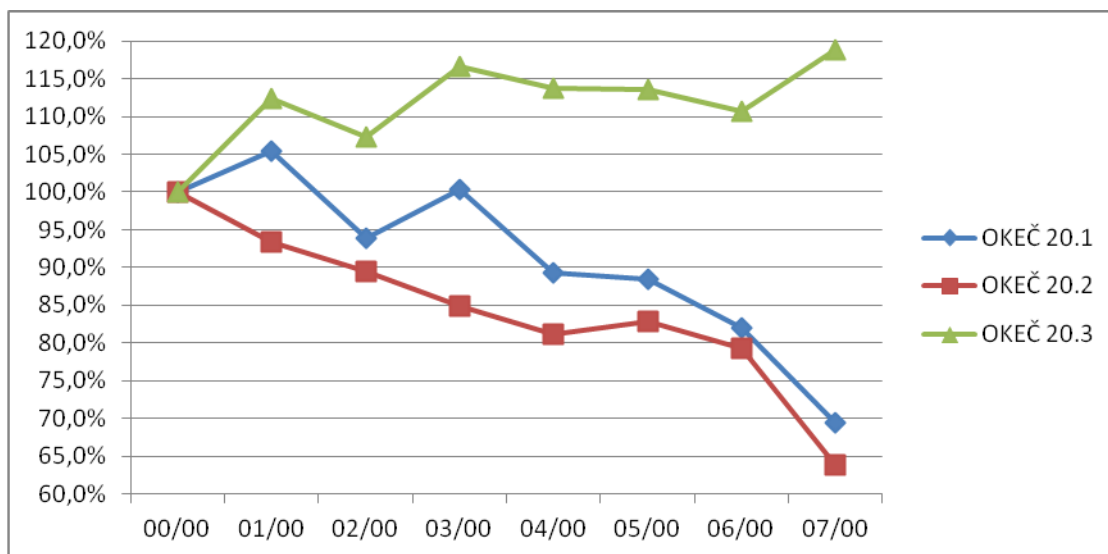
Informace z této a následující kapitoly využijeme ještě později při analýze poměrových ukazatelů, jako je produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c.

V následujících letech jsme mohli zaznamenat podobný vývoj jako u tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. Propad byl bohužel o trochu větší, především v roce 2009*, a tak se výše přidané hodnoty v roce 2010 vyrovnala hodnotě z roku 2005 (podle klasifikace CZ-NACE)

4.4.2.3 Počet zaměstnaných osob

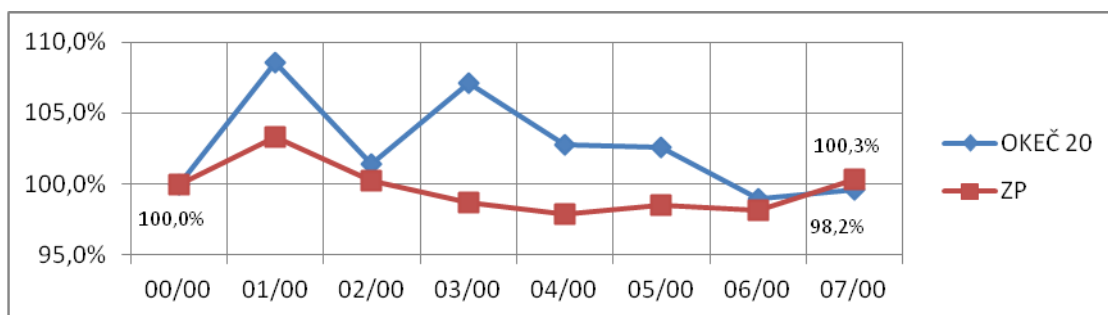
Dřevozpracující průmysl zaměstnává na své možnosti poměrně veliký počet lidí (v zaměstnanosti v ZP se pohybuje kolem 8. místa). Hlavním důvodem je jeho rozšíření po celé ČR a nízký požadovaný kvalifikační stupeň na pracovníka v určitých oborech. Z následující soustavy dvou grafů můžeme vyčíst vývoj počtu zaměstnanců ve vybraných oborech, a celkový pohled dotváří vývoj v ZP. Klesající stav počtu zaměstnanců v pilařské výrobě a výrobě aglomerovaných materiálů je způsoben především zvyšováním technické vybavenosti subjektů. Struktura odvětví se tak přibližuje standardu ve vyspělých evropských zemích a rovněž to přispívá ke zvýšení konkurenceschopnosti. Strmý pokles v roce 2007 u obou těchto oborů byl způsoben instalací výkonných strojů, které potřebují méně pracovníků obsluhy. I přes celkový pokles počtu zaměstnanců v OKEČ 20 a rovněž i v ZP se velice dobře vyvíjí obor 20.3 výroba stavebně truhlářská a tesařská. Toto odvětví má, co se týče dřevařského průmyslu, výsadní postavení v ekonomických ukazatelích.

Graf 10 Vývoj indexů počtu zaměstnaných osob v letech 2000-2007 (základní období 2000)

Zdroj: MPO, 2009a

Graf 11 Indexy vývoje počtu zaměstnaných osob (základní období 2000)

Zdroj: MPO, 2009a

Jak již bylo nastíněno v kapitole 6.2.1, kde jsme dělili vývoj počtu zaměstnanců podle velikosti podniků, nebyl vývoj počtu zaměstnaných osob nijak příznivý. V roce 2007 zůstal počet zaměstnanců přibližně stejný, jako v roce 2006. Velké propouštění se však konalo v roce 2009*, kdy poklesl počet zaměstnaných osob celkem o 11% a v roce 2010 propouštění stále pokračovalo a počet zam. osob poklesl ještě o 8,5% (podle klasifikace CZ-NACE).

4.4.2.4 Celkové náklady

Další z ukazatelů, který pomůže přiblížit vývoj v odvětví dřevozpracujícího průmyslu, je ukazatel nákladů. Celkové náklady zahrnují provozní, finanční a mimořádné náklady, včetně daně z příjmu. V tabulce jsou uvedeny meziroční indexy celkových nákladů v hlavních oborech a celkovém odvětví dřevařského průmyslu podle klasifikace OKEČ.

Tabulka 10 Vývoj indexů celkových nákladů v b.c. v oborech podle klas. OKEČ v letech 2000-2007

(-)	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04	06/05	07*/06
OKEČ 20.1	101,0	132,0	105,6	96,0	107,4	106,7	85,9
OKEČ 20.2	102,7	105,3	94,2	114,8	104,5	107,9	88,2
OKEČ 20.3	113,8	100,0	108,9	103,7	115,6	107,2	107,5
OKEČ 20	108,2	109,5	103,5	103,7	109,3	108,8	100,5

Zdroj: MPO, 2009a

Ve vývoji nákladů můžeme zaznamenat trvalý růst již od roku 2000. Pouze výjimečně se objeví pokles, jako například v roce 2004, který byl způsoben převážně velkým snížením osobních nákladů (pokles počtu zaměstnaných osob v oboru). Dalšího poklesu si můžeme všimnout v oboru 20.2 aglomerovaná výroba (rok 2003), na kterém se podílel celkově špatný vývoj v oboru (pokles počtu zaměstnaných osob i tržeb). Skok ve výši nákladů v roce 2001 u oboru 20.3 výroba stavebně truhlářská, tesařská, byl ovlivněn osobními náklady, jejichž podíl značně stoupl. Zvýšení nákladů v roce 2004 v oboru aglomerované výroby bylo způsobeno zvýšením cen u aglomerovaných materiálů o 19%, jak je možné vidět v tabulce v kapitole věnované cenovému vývoji. Nejhorší zvýšení celkových nákladů, které zasáhlo všechny obory dřevozpracujícího průmyslu, přinesl rok 2005. Podepsala se na tom energetická stránka nákladů, neboť proběhlo značné zvýšení cen paliv a energií. Rovněž v roce 2006 pokračovalo zvyšování nákladů ve stejném tempu. Zde se na zvýšení podílely nejen ceny energií a paliv, nýbrž také ceny dřevní hmoty, viz. již zmíněná tabulka cenových indexů v kapitole 6.4.1 Cenový vývoj.

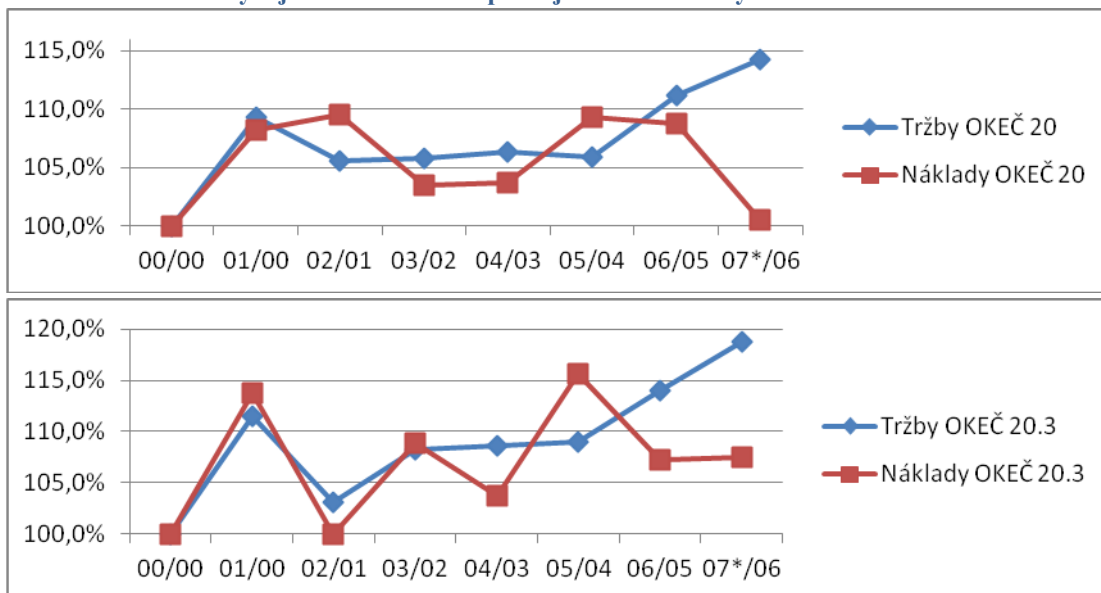
Tabulka 11 Podíl osobních nákladů na celkových nákladech v b.c.

(%)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*
OKEČ 20.1	10,9%	11,7%	8,9%	9,1%	9,2%	8,6%	8,3%	7,9%
OKEČ 20.2	10,5%	10,9%	11,0%	11,2%	10,8%	10,2%	9,8%	10,0%
OKEČ 20.3	14,2%	14,2%	14,7%	13,7%	14,4%	13,8%	14,8%	16,9%
OKEČ 20	13,1%	13,5%	12,5%	12,3%	12,6%	12,2%	12,4%	13,1%

Zdroj: MPO, 2009a

Pohled na vývoj celkových nákladů v sobě skrývá několik hledisek. Jedním z nich je vývoj tržeb nebo podíl osobních nákladů, které je třeba s celkovými náklady vzájemně porovnat.

Graf 12 Porovnání vývoje indexů tržeb za prodej VVaS a celkových nákladů v b.c. v let. 2000-2006

Zdroj: MPO, 2009a

Vývoj indexů tržeb a nákladů v běžných cenách se ve dřevařském průmyslu vyvíjí pozitivním směrem, jelikož tržby rostou rychleji než náklady. Hlavní zásluhu na tom má odvětví 20.3 (Výroba stavebně truhlářská, tesařská), která má v celém odvětví dřevozpracujícího průmyslu velkou váhu. V dlouhodobém pozorování má podíl osobních nákladů na celkových nákladech sestupnou tendenci. Myslet si však, že tyto náklady klesají, by bylo zavádějící. Vzhledem k trvalému růstu celkových nákladů to pouze znamená, že růst osobních nákladů je v porovnání s růstem celkových nákladů nižší.

4.4.3 Produktivita práce a osobní náklady

V metodice k panoramu zpracovatelského průmyslu 2006 můžeme najít stručnou definici produktivity práce z účetní přidané hodnoty, z které vyplývá, že se jedná o poměr účetní přidané hodnoty v b.c. a celkového počtu zaměstnaných osob (přepočteného). Vývoj tohoto ukazatele tedy přímo ovlivňují dva faktory – vývoj přidané hodnoty a vývoj počtu zaměstnaných osob. Pro lepší přehlednost zde budeme mít k dispozici oba dva grafy vývoje jednotlivých ukazatelů.

Tabulka 12 Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2000-2007*

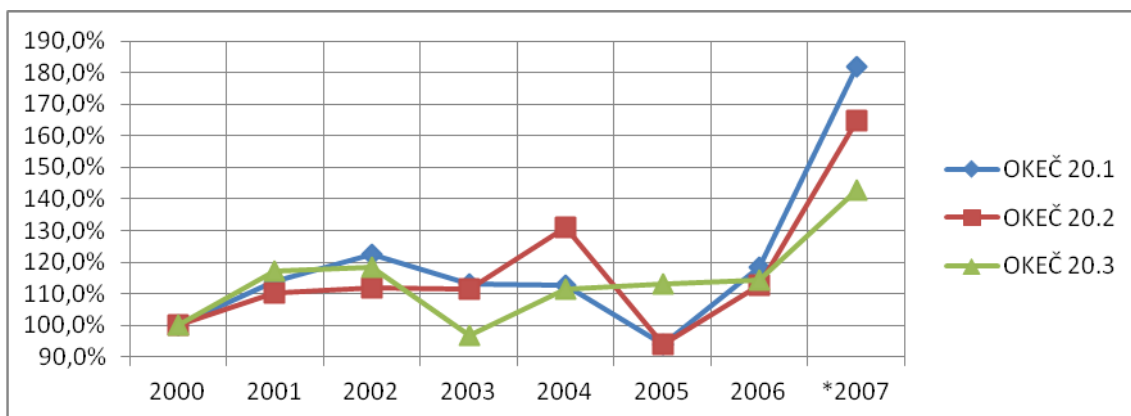
(tis. Kč/zam. os.)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*
OKEČ 20.1	203,6	231,7	283,6	320,4	361,2	339,2	401,9	730,7
OKEČ 20.2	367,6	405,4	453,0	504,1	660,7	620,5	698,2	1 151,8
OKEČ 20.3	151,2	177,0	209,2	202,2	225,6	255,4	291,7	417,1
OKEČ 20	184,8	207,5	239,7	246,6	282,8	295,9	339,3	509,5
ZP	353,1	378,4	391,3	427,9	490,6	499,7	561,2	646,9

Zdroj: MPO, 2009a

V souvislosti s již uvedenou kapitolou, věnovanou počtu zaměstnaných osob ve dřevozpracujícím průmyslu, je třeba zdůraznit, že produktivita práce vykazuje v tomto odvětví určitou přezaměstnanost. Ta je způsobena nízkou úrovní techniky a technologií. Situace se však zlepšuje a produktivita práce z účetní přidané hodnoty má od roku 2000 trvale vzestupnou tendenci. Vývoj počtu zaměstnaných osob přibližně koresponduje s vývojem ZP (Graf 11, str.41) a tak hlavní podíl na změně má účetní přidaná hodnota, která v tomto odvětví roste rychleji než zpracovatelský průmysl (Tabulka 9, str.40). V porovnání s celým zpracovatelským průmyslem byla hodnota produktivity práce v roce 2000 pouze poloviční. Od té doby se hodnotě ZP znatelně přiblížila, ale její tempo růstu se zpomalilo, a tak ani do roku 2010 se přes hodnotu ve zpracovatelském průmyslu nepřenesla. Podle klasifikace CZ–NACE dosáhla produktivita práce 86% (rok 2010) hodnoty ZP.

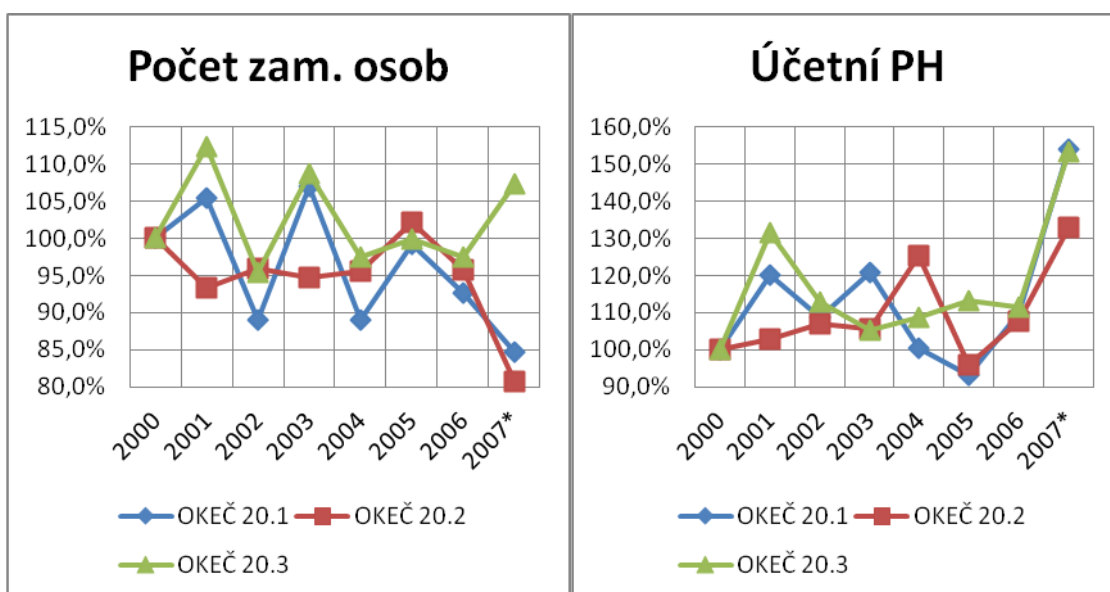
Soustava těchto tří grafů nám zobrazuje, který ze dvou ukazatelů více ovlivnil vývoj produktivity práce. Od roku 2000 se jen párkrát dostala produktivita práce v jednotlivých oborech pod hranici 100%. Výrazný skok dolů zaznamenal obor 20.3 v roce 2003, kdy se zvýšil počet zaměstnanců a zároveň klesla účetní přidaná hodnota. To se odrazilo na celkovém poklesu na hodnotu 96,7%. Druhý takový skok přinesl rok 2005, kdy se výrazně snížila účetní přidaná hodnota v oborech 20.1 a 20.2 a přitom počet zaměstnaných osob zůstal přibližně stejný.

Graf 13 Vývoj indexů produktivity práce z úč. přidané hod. v b.c. v let. 2000-2007*(meziroč. index)

Zdroj: MPO, 2009a

Graf 14 Vývoj indexů počtu zaměstnaných osob a účetní přidané hodnoty (meziroční indexy)

Zdroj: MPO, 2009b

V roce 2007 se potvrdil očekávaný nárůst produktivity práce. V roce 2008 však index produktivity práce poklesl na 95,9 a v roce 2009* přibližně stejně na hodnotu 95,8. Opětovné zvýšení přinesl až rok 2010, kdy produktivita práce s indexem 112,2 předběhla i hodnotu z roku 2007 (klasifikace CZ-NACE). Musíme ovšem zdůraznit, že výsledky jsou značně ovlivněny velkým množstvím propouštěných zaměstnanců v odvětví.

4.4.3.1 Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě

Vývoj podílu osobních nákladů na přidané hodnotě ve dřevařském průmyslu má dlouhodobě sestupnou tendenci. Začínal sice na nepatrně vyšší hodnotě, ale v průběhu dvou let se dostal pod hranici ZP. Ohledně situace po roce 2006 (klasifikace CZ–

NACE), se začala situace vyvíjet opačným směrem, tedy podíl osobních nákladů na přidané hodnotě rychle stoupal. Pak se ale opět vrátil k původnímu trendu a v roce 2010 činila hodnota podílu osobních nákladů na účetní přidané hodnotě 0,562 v ZP a 0,451 v odvětví CZ–NACE 16.

Tabulka 13 Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000-2007

(-)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*
OKEČ 20	0,602	0,552	0,517	0,485	0,469	0,474	0,475	0,333
ZP	0,545	0,538	0,558	0,533	0,515	0,527	0,518	0,498

Zdroj: MPO, 2009a

Podíl osobních nákladů se firmy snaží snižovat například tím, že zlepšují formy řízení a organizaci práce, snižují režijní náklady nebo vedou pracovníky k vyššímu využívání pracovní doby. Celkovou efektivitu by rovněž zlepšilo sdružení menších podniků do větších, s více jak 250 zaměstnanci.

4.4.4 Investice

Aby byl český dřevařský průmysl srovnatelný s úrovní v západoevropských státech jako je Rakousko nebo SRN, které disponují výrazně lepším technickým vybavením (hlavně v oborech pilařské výroby a aglomerovaných materiálů), je třeba do tohoto odvětví více investovat a implementovat nové inovace a výsledky vědy a výzkumu do výroby. Důležité je zmínit vliv zahraničních investorů, kteří zde investují do nových firem na výrobu výrobků s vysokou přidanou hodnotou. Zahraniční investoři mají na vývoj dřevařského průmyslu v ČR příznivý vliv, jelikož přinášejí do výrobních zařízení moderní strojní vybavení a kvalitní a zkušený management. Podíl investic ze zahraničí činí v delším časovém období v průměru 40% celkových investic (rok 2007). Některé takové firmy jsou uvedeny v kapitole věnované regionální struktuře odvětví, kde můžeme vidět jejich podstatný vliv na dřevařský průmysl v regionu.

V roce 2006 byla do plného provozu uvedena firma KRONOSPAN CR, s.r.o. v Jihlavě na výrobu aglomerovaných desek s orientovanou velkoplošnou třískou na povrchu, tzv. OSB desky, které mají vysoký potenciál v zahraničním obchodě. Podobně významnou investiční činností byla výstavba závodu společnosti Stora Enso Timber Ždírec s.r.o. pro zvýšení pořezu stavebně truhlářského řeziva, která proběhla v letech 2004 až 2006.

Celkově bohužel musíme charakterizovat odvětví dřevařského odvětví jako podinvestované, jelikož výše investic se pohybuje převážně v rozsahu udržovacích investic.

4.5 Zahraniční obchod

Přestože se dřevařský průmysl nemůže v porovnání s hlavními odvětvími zpracovatelského průmyslu měřit, co se do objemu tržeb a dalších podílů na hlavních ekonomických ukazatelích týče, má na poli zahraničního obchodu významné místo. Velká část celkové produkce směřuje do exportu, a přestože je export výrazně ovlivněn situací v zemích EU, především v Rakousku a SRN, vždy se i přes hospodářské recese v daných zemích udržel v kladné bilanci a to pravidelně už od roku 2000. Tabulka pod textem zobrazuje vývoj salda zahraničního obchodu s výrobky v b.c., tříděných podle standardní klasifikace produkce (SKP).

Tabulka 14 Vývoj salda zahr. obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000-2008 podle klasifikace SKP

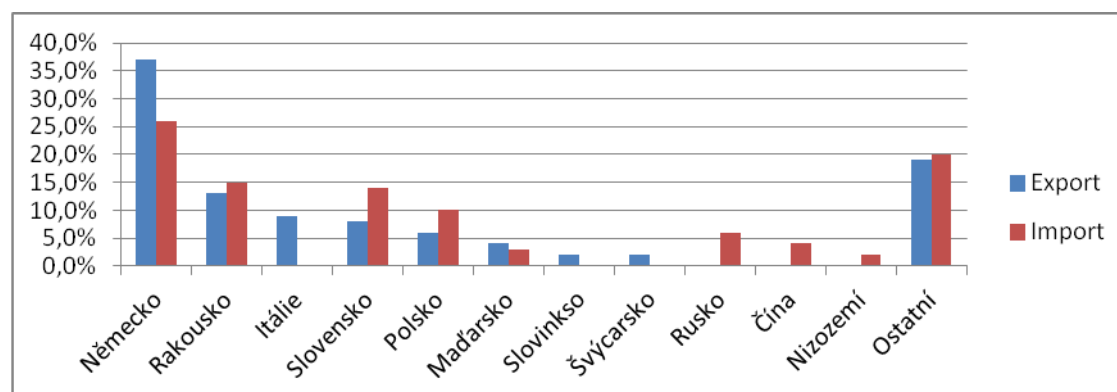
Saldo (mld. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 20	12,3	13,1	10,8	11,0	13,5	13,4	15,7	16,8	13,9
ZP	-33,6	-21,6	5,0	8,5	56,7	147,9	181,7	190,9	236,6

Zdroj: MPO, 2009b

4.5.1 Teritoriální struktura zahraničního obchodu

Podíl exportu do Rakouska a SRN je skutečně podstatný. Následující graf zobrazuje teritoriální rozdělení v roce 2010, kdy se podíl Rakouska a SRN už nepatrně zmenšil. V roce 2002 činil jejich společný podíl dokonce 57%. Velké množství obchodních styků s Rakouskem a SRN se ve velké míře projevuje i na importu výrobků do ČR.

Graf 15 Teritoriální rozdělení zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v roce 2010 - CZ-CPA 16

Zdroj: MPO, 2012

4.5.2 Saldo zahraničního obchodu

Meziroční tempo růstu salda zahraničního obchodu značně kolísá. V roce 2002 se na celkovém poklesu podílel zejména vývoz. Došlo k němu především kvůli ekonomickým problémům ve státech EU, hlavně v SRN a také se na tom podílela posilující česká koruna. V roce 2004 zaznamenal dřevařský průmysl celkově největší úspěch v růstu salda. Vývoz z výrokové skupiny SKP 20 vysoce převýšil dovoz, takže dosažené saldo 13,5 mld. Kč bylo významným příspěvkem do bilance zahraničního obchodu státu. Díky globální souhře příznivých hospodářských podmínek pro růst obchodu a průmyslu vzrostl zahraniční obchod s dřevařskými výrobky SKP 20 i v roce 2007. Rok 2008 přinesl velký propad ve vývoji zahraničního obchodu ve dřevařském průmyslu. Kvůli celosvětové krizi, která významnou měrou zasáhla hlavní odběratele v EU, poklesl vývoz cca o 3,19 mld. Kč, zatímco dovoz poklesl pouze o 297 mil. Kč. Kvůli změně výrokové klasifikace (z SKP na CPA) není dále možné porovnávat vývoj s předchozími lety. Vývoj po roce 2008 si nastíníme proto již jen slovně. V roce 2009 nebyl propad již nijak znatelný a v roce 2010 se hodnota salda dostala přibližně na hodnotu v roce 2008. Vývoj temp růstu zahraničního obchodu s výrobky podle klasifikace SKP 20 dokumentuje následující tabulka.

Tabulka 15 Vývoj meziročních indexů zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000-2008 podle klasifikace SKP

(-)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 20 Export	100,0	104,3	90,6	106,2	119,2	99,1	111,1	113,0	90,3
SKP 20 Import	100,0	102,0	101,7	109,9	115,9	98,9	105,0	120,0	98,2
SKP 20 Saldo	100,0	106,2	82,2	102,6	122,5	99,2	117,0	107,1	82,8

Zdroj: MPO, 2009a, 2009b

4.5.2.1 Závislost exportu do SRN ve vztahu k vývoji jejího HDP

Velká část exportu výrobků z ČR míří do SRN. V roce 2010 činil tento objem 37% z celého vývozu výrobků dřevařského průmyslu (Panorama ZP 2010). V této podkapitole se budeme snažit přiblížit závislost exportu výrobků klasifikace SITC (Standardní mezinárodní obchodní klasifikace) na vývoji HDP v SRN. Jedná se o výrobky s kódem 63 – Výrobky z korku a dřeva (kromě nábytku).

Využijeme opět přímkovou regresi, kterou jsme použili již v části 4.4.2.1.1. V roli nezávislé proměnné budou vystupovat meziroční indexy vývoje HDP v SRN a proti budou stát meziroční indexy vývoje exportu výrobků SITC (kód-63) do SRN jako

závislá proměnná. K určení, nakolik naše přímka vystihuje danou závislost a jaká je její míra lineární závislosti, nám znovu poslouží index determinace a koeficient korelace.

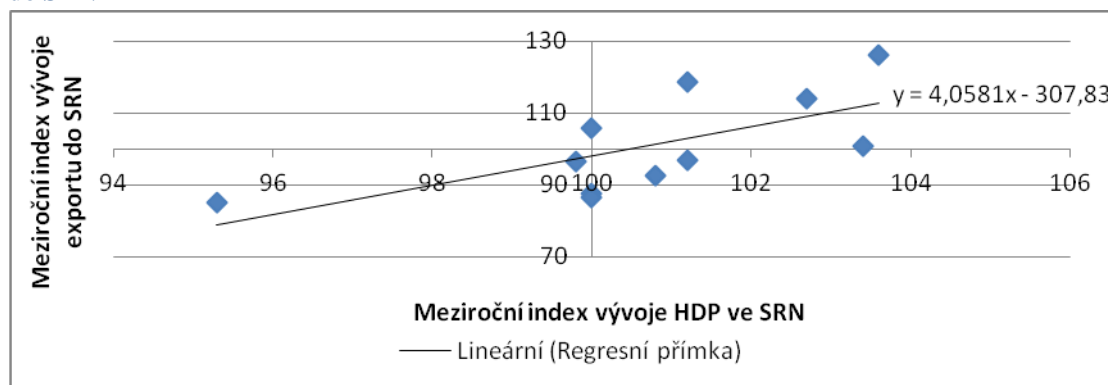
Tabulka 16 Vývoj meziročních indexů HDP ve SRN a exportu výrobků klasifikace SITC (kód-63)

(-)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
HDP SRN	100,0	101,2	100,0	99,8	101,2	100,8	103,4	102,7	100,0	95,3	103,6
Export do SRN	105,8	96,9	87,7	96,3	118,5	92,7	100,6	113,9	86,6	85,1	126,2

Zdroj: ČSÚ, 2012; Eurostat, 2012

Zobrazená tabulka s jednotlivými indexy vývoje HDP a exportu do SRN nám sice poskytuje přesný pohled o vývoji, bohužel pro zvolení vhodné regresní funkce je nedostačující. Proto zaneseme uvedené hodnoty z tabulky do bodového grafu, ze kterého je lépe patrná zvolená funkce.

Graf 16 Porovnání vývoje HDP ve SRN a exportu výrobků podle klasifikace SITC (kód-63) z ČR do SRN

Zdroj: ČSÚ, 2012; Eurostat, 2012

Po dosazení příslušných hodnot do vzorců, které jsou uvedeny v kapitole věnované statistickým metodám, jsme získali následující předpis přímkové regrese:

$$y = 4,0581x - 307,83$$

Dalším v pořadí je vypočtení indexu determinace. Příslušný vzorec (8) s vysvětlivkami je k dispozici v kapitole 3. Statistická analýza, metody a postupy. Tím ověříme kvalitu naší regresní funkce. Čím více se bude výsledek blížit hodnotě 1, tím více můžeme považovat danou závislost za silnější.

$$I_{yx}^2 = 0,455$$

Nyní ještě zbývá zhodnotit, do jaké míry vystihuje uvedená funkce sílu závislosti mezi zvolenými proměnnými. Využijeme vzorec (9), uvedený v kapitole 3.

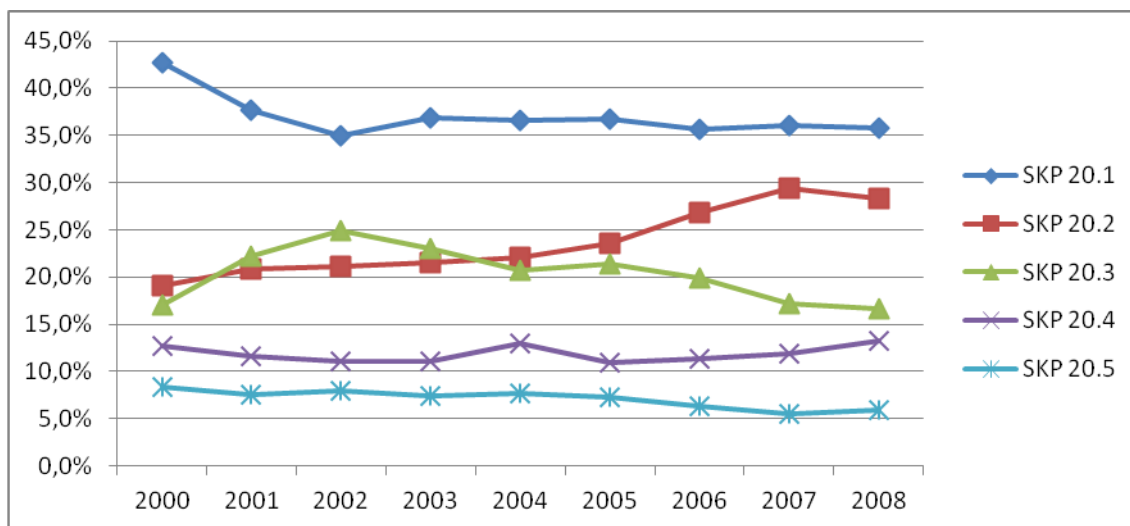
Výslednou hodnotu koeficientu korelace $r_{yx} = 0,675$ můžeme typ lineární závislosti mezi proměnnými zařadit do střední intenzity závislosti.

Uvedená regresní analýza nám potvrdila nezanedbatelný vliv růstu ekonomiky SRN na export českých výrobků dřevařského průmyslu do této země. Získali jsme předpis závislosti pomocí lineární přímky: $y = 4,0581x - 307,83$ a hodnotu síly závislosti pomocí koeficientu korelace $r_{xy} = 0,674$.

4.5.3 Struktura výrobků zahraničního obchodu

Situace ve struktuře vyvážených výrobků dřevařského průmyslu v roce 2000 je ekonomicky dlouhodobě nepřínosná. Hlavní podíl zaujímá obor pilařské výroby, tedy obor s nízkou přidanou hodnotou. Dlouhodobým úkolem dřevařské výroby je zlepšit skladbu vývozu v oborech SKP s vyšší přidanou hodnotou. Takové zvýšení by bylo velice žádoucí ve výrobě aglomerovaných materiálů nebo v oboru výroba stavebně truhlářská, tesařská, které rovněž vykazují vysokou přidanou hodnotu.

Graf 17 Podíl výrobků zahraničního obchodu na celkovém vývozu dřevařského průmyslu

Zdroj: MPO, 2009a, 2009b

Uvedený graf zachycuje vývoj podílů jednotlivých skupin podle klasifikace SKP na celém vývozu SKP 20. Velice pozitivním směrem, co se týče struktury vývozu, lze hodnotit situaci v roce 2002. Snížení podílu výrobků pilařské výroby bohužel poznamenalo celý vývoz výrobků SKP 20. Velký potenciál v sobě skrývají aglomerované materiály, které od roku 2000 pravidelně zvyšují svůj podíl na SKP 20. Zásahu na tom mají hlavně desky s orientovanou třískou, tzv. OSB desky. Není však snadné udržet se na zahraničních trzích, jelikož zahraniční trh s dřevotřískovými a dřevovláknitými deskami je velmi silný a konkurence je obrovská. Je třeba ještě upozornit a vysvětlit vývoj v oddělení výrobků klasifikace SKP 20.3. Vývoz výrobků stavebně truhlářských roste přibližně pravidelně už od roku 2000. V porovnání

s tempem růstu u ostatních vyvážených výrobků je ale pomalejší, a tak jeho podíl na vývozu klesá. Mimo jiné je to také způsobeno sníženou stavební činností v zemích EU, především v roce 2008. Tato okolnost nejvíce zasahuje obory SKP 20.2 a 20.3, jež jsou se stavební činností úzce spjaty.

Jak již bylo zmíněno v průběhu této kapitoly, důležitou úlohu na straně poptávky hrají země EU, a to především SRN a Rakousko. Celkově se do zemí EU vyváží 79% produkce (rok 2010). K dotvoření celkové struktury vývozu si proto uvedeme hlavní poptávané artikly těchto zemí. Do SRN směřuje hlavně řezivo, výrobky stavebního truhlářství, palety a dřevěné rodinné domy vč. jiných dřevostaveb. V Rakousku je zájem zejména o kulatinu, řezivo, dýhy, aglomerované výrobky a překližky.

4.6 Tuzemská spotřeba

Kapitola věnovaná tuzemské spotřebě by měla už jen nepatrně dotvořit ucelený obraz o dřevařském průmyslu. Uvedená data jsou v rámci panoram zpracovatelského průmyslu k dispozici pouze do roku 2006, který je označen jako předběžná hodnota. Domácí spotřeba nezaznamenala v průběhu let znatelné výkyvy. Výjimkou je pouze rok 2006*, kdy byl očekáván výrazný růst vlivem vysoké a rychle rostoucí stavební činnosti. Na skladbě tuzemské spotřeby se přibližně stejným dílem podílí pilařská výroba, výroba aglomerovaných materiálů a výroba stavebně truhlářská, tesařská (rok 2005). Na konci roku 2000 měla oproti ostatním oborům SKP 20 téměř dvojnásobnou převahu pilařská výroba. Její podíl se však zmenšoval a uvedené dva obory se na ni postupně dotáhly.

Tabulka 17 Tuzemská spotřeba v b.c. v letech 2000-2006

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
SKP 20	28 759,9	31 172,2	31 904,9	30 467,1	30 628,8	33 618,8	41 483,3

Zdroj: MPO, 2009a

Tento trend ve vývoji je pro danou výrobovou skupinu velice příznivý, jak ve skladbě jednotlivých výrobků, tak v růstu domácí spotřeby. Protože pokud bude existovat pevná domácí spotřeba, budou se moct podniky v případě nouze o co opřít. K dobré tuzemské spotřebě přispívá i fakt, že velký podíl výrobků v tuzemsku je v takové kvalitě a širší sortimentu, že český spotřebitel není nucen vyhledávat a kupovat ve větší míře zahraniční výrobky.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo především charakterizovat dřevozpracující průmysl a popsat jeho vývoj od roku 2000. K tomu bylo dále nezbytné popsat pozici dřevozpracujícího průmyslu ve zpracovatelském průmyslu a též zmínit pozici ZP v české ekonomice.

Po zpracování celé práce můžeme hodnotit situaci ve dřevozpracujícím průmyslu zhruba takto. Jedná o odvětví, které zpracovává domácí surovinu, která je k dispozici v dostatečném množství a kvalitě. V porovnání s hlavními odvětvími ZP se jedná o odvětví znatelně menší. Na své možnosti však vykazuje velké množství zaměstnaných osob, které jsou zaměstnány převážně v mikro a malých podnicích. Z hlediska přidané hodnoty a následně i produktivity práce je však žádané, aby se výroba koncentrovala do středních a velkých podniků. V rámci regionální struktury je toto odvětví zastoupené přibližně ve všech regionech, čímž tak pomáhá řešit zaměstnanost i v odlehlých částech republiky. Mezi nejrozvinutější kraje s tímto odvětvím patří kraj Vysočina a Jihomoravský kraj.

Jedná se o odvětví se stabilním cenovým vývojem, které až na rok 2006, kdy stouply ceny paliv a energie, nejeví velké výkyvy. Největší zastoupení na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb zastávají obory 20.1 Pilařská výroba a 20.3 Výroba stavebně truhlářská, tesařská. Struktura tržeb je bohužel ekonomicky nevýhodná a neodpovídá rozdělení ve vyspělých zemích jako je Rakousko nebo SRN. Převažují totiž tržby v odvětvích s nízkou přidanou hodnotou, což se týká především pilařské výroby. V porovnání s celkovými náklady je uspokojující, že tržby stoupají rychleji než náklady. V rámci tržeb je do budoucna žádoucí růst sofistikovaných oborů a zvýšení podílu dřevostaveb v ČR. Jako pozitivní můžeme označit snižování podílu osobních nákladů na celkových nákladech. Přispívá k tomu zvyšující se kvalita technického vybavení odvětví, které má rovněž příznivý vliv na zvyšující se produktivitu práce, která v tomto odvětví roste znatelně rychleji než ve ZP. Celkově je však toto odvětví podinvestované a výše investic se pohybuje převážně na úrovni udržovacích investic. Důležitou roli zde hrají zahraniční investoři, kteří přinášejí do tohoto odvětví žádaný kapitál. Důležité postavení zastává toto odvětví v zahraničním obchodě, kde od roku 2000 vykazuje kladné obchodní saldo. Mezi hlavní obchodní partnery patří země EU, především SRN a Rakousko.

Možným námětem na další zpracování, které by rozšířilo a doplnilo tuto práci, by mohla být podrobnější charakteristika dřevozpracujícího průmyslu v rámci regionů nebo charakteristika teritoriálního rozdělení vývozu a dovozu výrobků klasifikace SITC do zemí EU.

Seznam tabulek

- Tabulka 1** Podíly vybraných odvětví na tržbách ZP za prodej VVaS v b.c. v letech 2005-2010
- Tabulka 2** Podíly vybraných odvětví na počtu zaměstnaných osob ZP v letech 2005-2010
- Tabulka 3** Průměrná měsíční mzda ve ZP a odvětví CZ-NACE 16 v letech 2005-2009
- Tabulka 4** Vývoj cenových indexů výrobců v letech 2000-2008 (meziroční index)
- Tabulka 5** Těžba dřeva v ČR v mil. m³ v letech 2000-2008
- Tabulka 6** Tržby za prodej VVaS v b.c. v letech 2000-2007*
- Tabulka 7** Vývoj meziročních indexů tržeb oboru OKEČ 20.3 a indexů stavební produkce
- Tabulka 8** Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2000-2007
- Tabulka 9** Vývoj indexů účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2000-2007* (meziroční index)
- Tabulka 10** Vývoj indexů celkových nákladů v b.c. v oborech podle klas. OKEČ v letech 2000-2007
- Tabulka 11** Podíl osobních nákladů na celkových nákladech v b.c.
- Tabulka 12** Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2000-2007*
- Tabulka 13** Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000-2007
- Tabulka 14** Vývoj salda zahr. obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000-2008 podle klasifikace SKP
- Tabulka 15** Vývoj meziročních indexů zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000-2008 podle klasifikace SKP
- Tabulka 16** Vývoj meziročních indexů HDP ve SRN a exportu výrobků klasifikace SITC (kód-63)
- Tabulka 17** Tuzemská spotřeba v b.c. v letech 2000-2006

Seznam grafů

Graf 1 Podíly jednotlivých odvětví na celkových tržbách ZP za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. podle klasifikace CZ-NACE v roce 2010

Graf 1 Podíly vybraných odvětví na účetní přidané hodnotě ZP v b.c. v letech 2005 a 2010

Graf 2 Počet zaměstnaných osob ve dřev. průmyslu podle velikostních skupin v letech 2000-2006

Graf 3 Tržby za prodej VVaS v b.c. (v mil. Kč) podle velikostních skupin v letech 2000-2006

Graf 4 Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. (v tis. Kč) podle velikostních skupin v letech 2000-2006

Graf 5 Podíl lesní plochy na celkové rozloze kraje v roce 2010

Graf 6 Podíly tržeb za prodej VVaS v b.c. a počtu zaměstnaných osob v odvětví OKEČ 20 v roce 2006 v krajích ČR

Graf 7 Vývoj indexů tržeb za prodej VVaS v b.c. v letech 2000-2007* (meziroční index)

Graf 8 Porovnání vývoje stavební produkce a tržeb v oboru OKEČ 20.3

Graf 9 Vývoj indexů účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2000-2007* (základní období rok 2000)

Graf 10 Vývoj indexů počtu zaměstnaných osob v letech 2000-2007 (základní období 2000)

Graf 11 Indexy vývoje počtu zaměstnaných osob (základní období 2000)

Graf 12 Porovnání vývoje indexů tržeb za prodej VVaS a celkových nákladů v b.c. v let. 2000-2006

Graf 13 Vývoj indexů produktivity práce z úč. přidané hod. v b.c. v let. 2000-2007*(meziroč. index)

Graf 14 Vývoj indexů počtu zaměstnaných osob a účetní přidané hodnoty (meziroční indexy)

Graf 15 Teritoriální rozdělení zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v roce 2010 - CZ-CPA 16

Graf 16 Porovnání vývoje HDP ve SRN a exportu výrobků podle klasifikace SITC (kód-63) z ČR do SRN

Graf 17 Podíl výrobků zahraničního obchodu na celkovém vývozu dřevařského průmyslu

Seznam použitých symbolů a zkratk

CPA	Klasifikace produkce
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
HDP	Hrubý domácí produkt
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
NACE	Statistická klasifikace ekonomických činnosti Evropských společenství
OKEČ	Odvětвовá klasifikace ekonomických činností
PZI	Přímé zahraniční investice
SKP	Standardní klasifikace produkce
SKP 20.1	Dřevo, řezivo i opracované nebo impregnované
SKP 20.2	Dýhy a listy na překližky, laminované desky, dřevotřískové a dřevovláknité desky a jiné desky, dílce, díly apod.
SKP 20.3	Výrobky stavebního truhlářství a tesařství vč. Stavebních konstrukcí ze dřeva
SKP 20.4	Dřevěné obaly
SKP 20.5	Ostatní výrobky ze dřeva, výrobky z korku, slámy a košíkářské zboží
SITC	Standardní mezinárodní obchodní klasifikace
ZP	Zpracovatelský průmysl

Seznam použité literatury

BLAHUŠIJAK, Igor. *Inovace*. [online] Brno: JIC, 2008 [cit. 18.1.2012] Dostupné z: <http://www.inovace.cz/novinky/624-okec-konci-nahradi-ho-cz-nace>

Český statistický úřad. *Databáze zahraničního obchodu*. [online] Praha: ČSÚ, 2012 [cit. 20.4.2012] Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/stazo/STAZO.STAZO>

Český statistický úřad. *Ekonomické výsledky průmyslu ČR 2009*. [online] Praha: ČSÚ, 2011 [cit. 3.4.2012] Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/p/8006-11>

Český statistický úřad. *Klasifikace zpracovatelského průmyslu*. [online] Praha: ČSÚ, 2004 [cit. 13.4.2012] Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/okce_d/\\$File/021603vd.pdf](http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/okce_d/$File/021603vd.pdf)

Český statistický úřad. *Rozloha území a počet obyvatel České republiky*. [online] Praha: ČSÚ, 2007 [cit. 3.4.2012] Dostupné z: [http://www.pardubice.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/24003E05F2/\\$File/4032080101.pdf](http://www.pardubice.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/24003E05F2/$File/4032080101.pdf)

Český statistický úřad. *Stavebnictví od roku 1994*. [online] Praha: ČSÚ, 2012 [cit. 15.4.2012] Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/maklist.jsp?kapitola_id=3&&expand=1

Český statistický úřad. *Těžba dřeva podle druhů dřevin*. [online] Praha: ČSÚ, 2012 [cit. 3.4.2012] Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/maklist.jsp?kapitola_id=12&&expand=1

Český statistický úřad. *Vybrané ukazatele lesnictví podle krajů*. [online] Praha: ČSÚ, 2012 [cit. 3.4.2012] Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/maklist.jsp?kapitola_id=12&&expand=1

Eurostat. *National accounts – GDP*. [online] EU: Eurostat, 2012 [cit. 20.4.2012] Dostupné z: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/National_accounts_%E2%80%93_GDP

HINDLS, R., HRONOVÁ, S., SEGER, J., FISCHER, J. *Statistika pro ekonomy*. 8. vydání. Praha : Professional Publishing, 2007. ISBN 978-80-86946-43-6

MACEK, J., FISCHER, J., POTŮČKOVÁ, Č., ŠEDIVÁ, B. *Ekonomická a sociální statistika*. Plzeň : ZČU, 2008. ISBN 978-80-7043-642-4

Ministerstvo průmyslu a obchodu. *Panorama zpracovatelského průmyslu ČR 2000*. [online] Praha: MPO, 2001 [cit. 25.2.2012] Dostupné z: <http://www.mpo.cz/zprava20762.html>

Ministerstvo průmyslu a obchodu. *Panorama zpracovatelského průmyslu ČR 2001*. [online] Praha: MPO, 2002 [cit. 25.2.2012] Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument20768.html>

Ministerstvo průmyslu a obchodu. *Panorama zpracovatelského průmyslu ČR 2002*. [online] Praha: MPO, 2003a [cit. 25.2.2012] Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument20777.html>

Ministerstvo průmyslu a obchodu. *Panorama zpracovatelského průmyslu ČR 2003*. [online] Praha: MPO, 2003b [cit. 25.2.2012] Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument20783.html>

Ministerstvo průmyslu a obchodu. *Panorama zpracovatelského průmyslu ČR 2004*. [online] Praha: MPO, 2005 [cit. 25.2.2012] Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument2775.html>

Ministerstvo průmyslu a obchodu. *Panorama zpracovatelského průmyslu ČR 2005*. [online] Praha: MPO, 2006 [cit. 25.2.2012] Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument22214.html>

Ministerstvo průmyslu a obchodu. *Panorama zpracovatelského průmyslu ČR 2006*. [online] Praha: MPO, 2007 [cit. 25.2.2012] Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument36538.html>

Ministerstvo průmyslu a obchodu. *Panorama zpracovatelského průmyslu ČR 2007*. [online] Praha: MPO, 2009a [cit. 25.2.2012] Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument56081.html>

Ministerstvo průmyslu a obchodu. *Panorama zpracovatelského průmyslu ČR 2008*. [online] Praha: MPO, 2009b [cit. 25.2.2012] Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument65939.html>

Ministerstvo průmyslu a obchodu. *Panorama zpracovatelského průmyslu ČR 2009*. [online] Praha: MPO, 2011 [cit. 25.2.2012] Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument84178.html>

Ministerstvo průmyslu a obchodu. *Panorama zpracovatelského průmyslu ČR 2010*. [online] Praha: MPO, 2012 [cit. 25.3.2012] Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument102273.html>

Seznam příloh

Příloha A: Rozdělení ZP podle OKEČ

Příloha B: Rozdělení ZP podle CZ-NACE v roce 2009

Příloha C: Vývoj úč. přidané hodnoty v b.c. ve vybraných odvětvích ZP v letech 2005-2010

Příloha D: Tabulka dat z ČSÚ podle klasifikace CZ-NACE (2005-2010*)

Příloha A: Rozdělení ZP podle OKEČ

Sekce D - Zpracovatelský průmysl podle OKEČ		
Subsektce	Oddíl	Název
DA		Průmysl potravinářský a tabákový
	15	Výroba potravin a nápojů
	16	Zpracování tabáku
DB		Textilní a oděvní průmysl
	17	Textilní průmysl
	18	Oděvní průmysl
DC	19	Kožedělný průmysl
DD	20	Dřevozpracující průmysl
DE		Papírenský a polygrafický průmysl
	21	Výroba vlákniny, papíru a lepenky
	22	Vydavatelství, tisk a reprodukce zvukových a obrazových nahrávek
DF	23	Koksování a rafinérské zpracování ropy
DG	24	Chemický a farmaceutický průmysl
DH	25	Gumárenský a plastikářský průmysl
DI	26	Průmysl skla, keramiky, porcelánu a stavebních hmot
DJ		Výroba kovů a kovárenských výrobků
	27	Výroba Kovů včetně hutního zpracování
	28	Výroba kovových konstrukcí a kovárenských výrobků
DK	29	Výroba strojů a zařízení
DL		Výroba elektrických a optických přístrojů
	30	Výroba kancelářských strojů a počítačů
	31	Výroba elektrických strojů a přístrojů
	32	Výroba radiových televizních a spojovacích zařízení
	33	Zdravotnická technika, měřicí přístroje, optika
DM		Výroba dopravních prostředků
	34	Výroba dvoustopých motorových vozidel
	35	Výroba ostatních dopravních zařízení
DN		Zpracovatelský průmysl jinde neuvedený
	36	Nábytek a ostatní zpracovatelský průmysl
	37	Úprava druhotných surovin

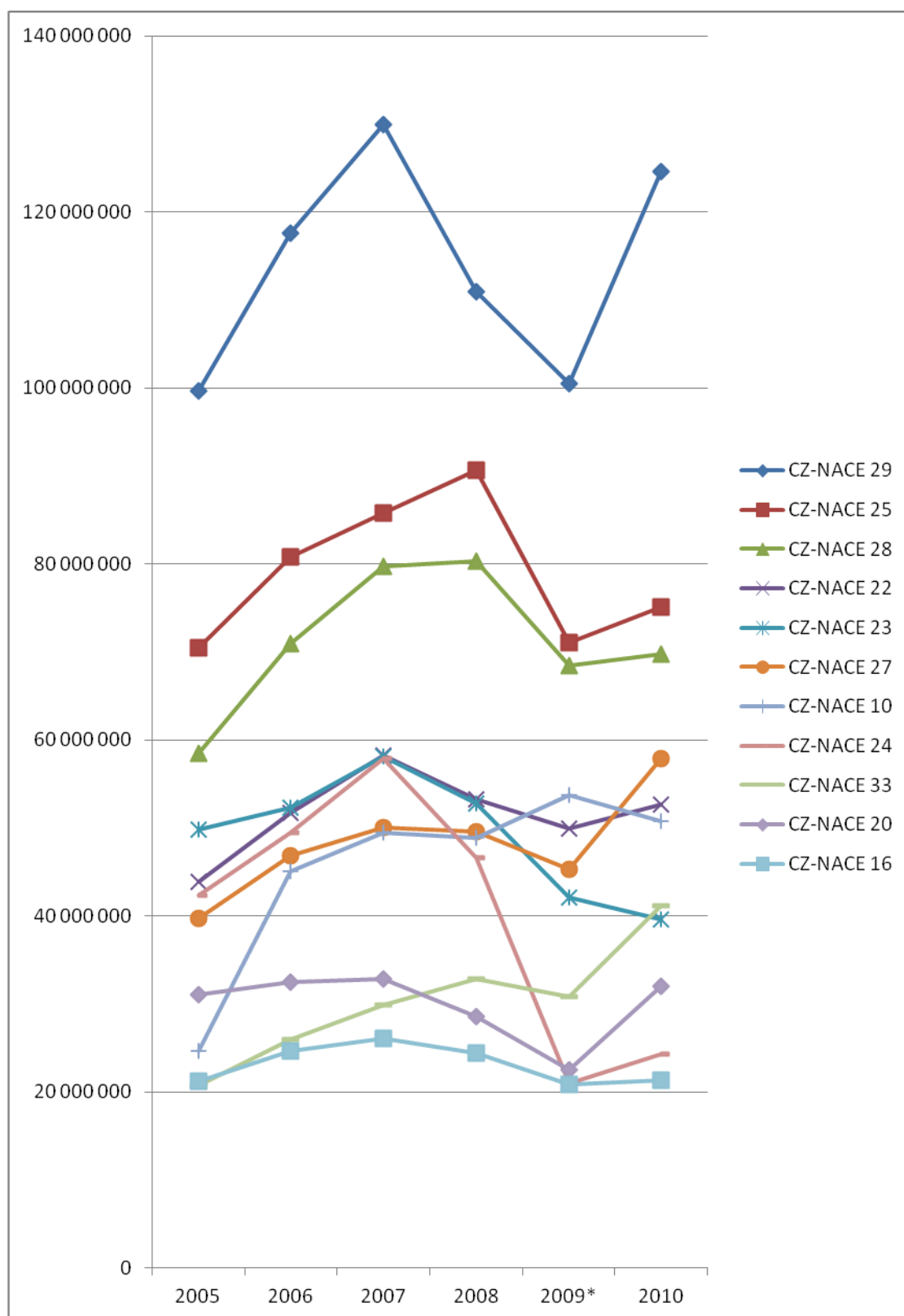
Zdroj: MPO, 2000

Příloha B: Rozdělení ZP podle CZ-NACE v roce 2009

Sekce C - Zpracovatelský průmysl podle CZ-NACE	
Oddíl	Název
10	Výroba potravinářských výrobků
11	Výroba nápojů
12	Výroba tabákových výrobků
13	Výroba textilií
14	Výroba oděvů
15	Výroba usní a souvisejících výrobků
16	Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových a slaměných výrobků, kromě nábytku
17	Výroba papíru a výrobků z papíru
18	Tisk a rozmnožování nahraných nosičů
19	Výroba koksu a rafinovaných ropných produktů
20	Výroba chemických látek a chemických přípravků
21	Výroba základních farmaceutických výrobků a farmaceutických přípravků
22	Výroba pryžových a plastových výrobků
23	Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků
24	Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů, slévárství
25	Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení
26	Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení
27	Výroba elektrických zařízení
28	Výroba strojů a zařízení jinde neuvedených
29	Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů
30	Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení
31	Výroba nábytku
32	Ostatní zpracovatelský průmysl
33	Opravy a instalace strojů a zařízení

Zdroj: MPO, 2009

Příloha C: Vývoj účetní přidané hodnoty v b.c. ve vybraných odvětvích ZP v letech 2005-2010

Zdroj: MPO, 2012

Příloha D: Tabulka dat z ČSÚ podle klasifikace CZ-NACE (2005-2010*)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010*
NACE2	16					
Počet zaměstnaných osob	69402	67491	65583	66139	61218	61263
Tržby celkem	82017677	92943581	100695964	95952972	83775918	84687607
Tržby za vlastní výrobky a služby	73686367	83371604	93677621	88612234	76585088	77597631
Náklady celkem	82979822	91677558	97401392	96414433	84379889	82345879
Osobní náklady	9663922	10398190	11105632	11821782	10873995	10252865
Účetní přidaná hodnota	21198186	24630382	26025679	24462782	20850520	21358582
NACE3	161					
Počet zaměstnaných osob	12156	12247	12208	12616	11146	10573
Tržby celkem	25502496	28519885	28159956	26238361	23072505	23192765
Tržby za vlastní výrobky a služby	21021732	23442323	26012602	23633113	19858366	20930428
Náklady celkem	27467394	29812119	28304792	27310198	23602973	23640619
Osobní náklady	2414756	2379654	2551532	2645365	2455863	2281297
Účetní přidaná hodnota	4655454	5317109	5698671	5112326	4329403	4286789
NACE3	162					
Počet zaměstnaných osob	57246	55244	53375	53523	50072	50690
Tržby celkem	56515182	64423696	72536008	69714610	60703414	61494842
Tržby za vlastní výrobky a služby	52664635	59929281	67665020	64979122	56726722	56667203
Náklady celkem	55512428	61865439	69096600	69104235	60776916	58705261
Osobní náklady	7249166	8018536	8554100	9176417	8418132	7971568
Účetní přidaná hodnota	16542732	19313273	20327008	19350456	16521117	17071794
NACE2	16					
TZAM_1	0-49					
Počet zaměstnaných osob	49311	47460	46062	47396	45820	46130
Tržby celkem	41001611	45610905	50268370	50742329	46783070	44853062
Tržby za vlastní výrobky a služby	38247355	42873815	48300018	47951542	42820627	41043880
Účetní přidaná hodnota	12583129	14597876	14386284	14949169	13090922	13326394
NACE2	16					
TZAM_1	50-249					
Počet zaměstnaných osob	12292	12745	12789	11560	10314	10658
Tržby celkem	16738789	24984451	26503381	22349441	21690306	24366001
Tržby za vlastní výrobky a služby	16002034	20689024	24265311	21203872	20323047	22928171
Účetní přidaná hodnota	4112249	5524423	6612593	5064965	4777400	5404351
NACE2	16					
TZAM_1	250+					
Počet zaměstnaných osob	7798	7285	6732	7183	5084	4475
Tržby celkem	24277278	22348224	23924213	22861201	15302542	15468544
Tržby za vlastní výrobky a služby	19436977	19808765	21112293	19456820	13441414	13625580
Účetní přidaná hodnota	4502807	4508084	5026803	4448649	2982198	2627837

Poznámky:

Zdroj dat - SBS (výkazy P 5-01 + P 4-01)

Finanční údaje jsou v tis. Kč.

Údaje za rok 2010 jsou předběžné.

Tržby a vše v b.c

Zdroj: ČSÚ, 2012

Abstrakt

ŽEMLIČKA, K. *Analýza vybraného odvětví zpracovatelského průmyslu*. Bakalářská práce. Cheb: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni, 59 s., 2012

Klíčová slova: dřevozpracující průmysl, zpracovatelský průmysl, analýza, vývoj

Hlavní částí této práce je analýza dřevozpracujícího průmyslu od roku 2000. V úvodní části se zaměříme především na charakteristiku významu zpracovatelského průmyslu v české ekonomice. Další část nám přiblíží základní charakteristiku dřevozpracujícího průmyslu. Dozvíme se něco o historii odvětví, významu z hlediska zpracování domácí suroviny nebo o portfoliu výrobků. Po této nezbytné úvodní části se dostaneme k hlavní praktické části, analýze dřevozpracujícího průmyslu. V analýze se objeví například tržby za prodej vlastních výrobků a služeb, účetní přidaná hodnota, počet zaměstnanců nebo produktivita práce. V závěru zmíníme rovněž významnou úlohu v zahraničním obchodě.

Abstract

ŽEMLIČKA, K. *Analysis of selected branch of manufacturing industry*. Bachelor's thesis. Cheb: Faculty of Economics, University of West Bohemia, p. 59, 2012

Key words: wood processing industry, manufacturing industry, analyses, development

This bachelor thesis deals with the analyses of wood processing industry since 2000. The introductory part is focused primarily on the characteristic of the importance of manufacturing industry in the Czech economy. Next part expounds us a basic characteristic of wood processing industry. We learn about the history of this industry, its importance with respect to a processing of a domestic raw material, or about products portfolios. After this introductory part, the practical part, which focuses on the analyses of wood processing industry, follows. In the analyses, there are for instance the takings from selling own products and providing services, the accounting added-value, the number of employees, or the work productivity. In conclusion, the important role of wood processing industry in foreign trade is mentioned.